

Arbeidstijden in de mijnbouwsector

Staatstoezicht op de Mijnen

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Inleiding	4
3 Standaardregeling en overlegregeling	5
4 De werktijdregelingen ATW	6
4.1. Standaardregeling ATW	6
4.2 Overlegregeling ATW	6
5 De werktijdregelingen ATB	7
5.1 Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidspatroom op mijnbouwinstallaties	7
5.2 Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroom onshore	9
5.3 Arbeid verricht in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroom op offshore en onshore locaties	9
5.4 Duikwerkzaamheden	10
5.5 Saturatieduiken	10
6 Overige regels	11
7 Handhaving	14
7.1 Standaardregeling	14
7.2 Overlegregeling	14
8 Verplichtingen van de werkgever	15
Schematisch overzicht van werktijdregelingen volgens de ATW en het ATB	

Vragen en informatie

Voor vragen en informatie over de arbeids- en rusttijden in de mijnbouwsector kunt u zich wenden tot het Staatstoezicht op de Mijnen, tel. 070 - 395 65 41 tijdens kantoordagen van 08.30 uur tot 11.30 uur of fax 070 - 395 65 55.

Staatstoezicht op de Mijnen

postadres:

Postbus 8
2270 AA Voorburg
tel: 070 - 395 65 00
fax: 070 - 395 65 55

bezoekadres:

Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.

Het fotomateriaal is beschikbaar gesteld door Staatstoezicht op de Mijnen, NAM en Noordhoek Diving

1. Voorwoord

De Arbeidstijdenwet (ATW) bevat regels over arbeids- en rusttijden voor werknemers. Naast de ATW bestaat het Arbeidstijdenbesluit (ATB). Hierin staat een aantal uitzonderingen op de regels voor arbeids- en rusttijden in bijzondere situaties en voor bijzondere sectoren. De mijnbouw is zo'n bijzondere sector.

Deze brochure 'Arbeidstijden in de mijnbouwsector' is bestemd voor werknemers in deze sector. Doel hiervan is een duidelijk beeld te scheppen in het complexe systeem van de arbeidstijdenwetgeving, omdat eerder bleek dat hierover onvoldoende bekendheid bestaat bij werknemers in de mijnbouw.

De brochure is uitgegeven door het Ministerie van Economische Zaken in samenwerking met het Staatstoezicht op de Mijnen. Voor meer informatie over arbeids- en rusttijden in de mijnbouwsector kunt u contact opnemen met het Staatstoezicht op de Mijnen.

2. Inleiding

De Arbeidstijdenwet (hierna ATW) is de basisregelgeving voor de arbeidstijden. De arbeids- en rusttijden, zoals die in de ATW zijn voorgeschreven, geven niet altijd voldoende mogelijkheden voor alle sectoren om een goede bedrijfsvoering te realiseren. De mijnbouw is zo'n sector waarvoor aanvullende en afwijkende regelgeving nodig is. Daarom geeft het Arbeidstijdenbesluit (hierna ATB) aanvullende en afwijkende regels voor werknemers die werkzaamheden verrichten op een mijnbouwinstallatie (een in zee of oppervlaktewater geplaatste boor- of productie-installatie) of een onshore mijnbouwlocatie. Ook voor duikers die werkzaamheden verrichten voor de mijnbouw zijn aanvullende en afwijkende regels in het ATB opgenomen. Bij toepassing van de regels van het ATB moet in het oog worden gehouden dat de voorschriften van de ATW waarvan niet uitdrukkelijk wordt afgeweken in het ATB van toepassing blijven. Bovendien kan bij sommige werkzaamheden gekozen worden tussen een werktijdregeling van de ATW en een werktijdregeling van het ATB.

3 Standaardregeling en overlegregeling

De ATW kent twee soorten regelingen, namelijk een standaardregeling en een overlegregeling. Bij bedrijven waar niets is afgesproken over de werktijden, gelden de bepalingen van de standaardregeling. Het is alleen mogelijk af te wijken van de standaardregeling door middel van collectieve afspraken tussen werkgever en werknemers. In dat geval gelden de ruimere normen van de overlegregeling als uiterste grens.

Standaardregeling: Alle standaardnormen bij elkaar vormen de standaardregeling. In principe is de standaardregeling overal van toepassing. Afwijking van deze regeling is alleen mogelijk via een collectieve regeling.

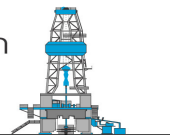
Overlegregeling: Alle overlegnormen bij elkaar vormen de overlegregeling. Deze normen zijn ruimer dan de standaardregeling. Van de overlegregeling mag alleen gebruik worden gemaakt als werkgever en werknemers collectieve afspraken gemaakt hebben over de arbeids- en rusttijden.

Een collectieve afspraak komt in eerste instantie tot stand bij het cao-overleg tussen sociale partners. Wanneer er geen cao is, of wanneer de cao daartoe de mogelijkheid geeft, kunnen ook tussen de werkgever en het medezeggenschapsorgaan afspraken over arbeids- en rusttijden worden gemaakt. In ondernemingen met minder dan 100 werknemers kan een personeelsvertegenwoordiging afspraken maken met de werkgever.

Voor werknemers is het belangrijk om te weten of is afgeweken van de normen van de standaardregeling. Men kan de volgende situaties onderscheiden:

- Er is geen cao van toepassing en er is geen medezeggenschapsorgaan of personeelsvertegenwoordiging: de werkgever moet binnen de standaardnormen blijven.
- Er is geen cao van toepassing maar er is wel een medezeggenschapsorgaan of personeelsvertegenwoordiging: de werkgever mag alleen in schriftelijke overeenstemming met het medezeggenschapsorgaan of de personeelsvertegenwoordiging van de standaardnormen afwijken tot de normen van de overlegregeling.
- Er is een cao van toepassing, maar in de cao staat niets over de arbeids- en rusttijden: de werkgever moet binnen de standaardnormen blijven. Afwijking is zelfs niet mogelijk met toestemming van het medezeggenschapsorgaan of personeelsvertegenwoordiging.
- Er is een cao van toepassing en daarin staan een of meer bepalingen over arbeids- en rusttijden: de werkgever mag in schriftelijke overeenstemming met het medezeggenschapsorgaan of de personeelsvertegenwoordiging van de standaardnormen afwijken, mits de afspraken niet strijdig zijn met de cao.

4 De werktijdregelingen ATW

4.1. Standaardregeling ATW

In de standaardregeling ATW geldt een dienst van maximaal 13 uur, waarin niet meer dan 9 uur mag worden gewerkt. Per week wordt maximaal 45 uur gewerkt. In een periode van 13 weken mag maximaal 520 uur worden gewerkt (ofwel gemiddeld 40 uur per week). Na iedere dienst heeft de werknemer een *rusttijd* van 11 uur. Eenmaal per 7 x 24 uur mag de werkgever de dagelijkse rusttijd inkorten tot 8 uur. De werknemer heeft in elke periode van 7 dagen een wekelijkse rust van ten minste 36 uur. Deze rustperiode kan ook vervangen worden door een rustperiode van 60 uur in elke periode van 9 dagen. De rusttijd van 60 uur mag één keer per 5 weken worden ingekort tot 32 uur. De werkgever mag alleen incidenteel *overwerk* laten verrichten wanneer er sprake is van een onverwachte wijziging van omstandigheden of wanneer het uit de aard van het werk voortvloeit en het voor een korte periode is. In geval van overwerk mag de werknemer maximaal 11 uur per dienst, 54 uur per week en 585 uur per 13 weken (gemiddeld 45 uur per week) werken. Er is sprake van nachtdienst zodra gewerkt wordt tussen 00.00 uur en 06.00 uur. Dus ook als een dienst om 05.00 uur begint is er sprake van een nachtdienst.

Voor nachtdiensten gelden strengere regels dan voor dagdiensten. Het aantal nachtdiensten achtereens en per periode wordt in de ATW gemaximeerd. Wel geldt dat voor nachtdiensten die na middernacht en voor of op 02.00 uur eindigen een ruimere norm is gesteld. Zodra er echter sprake is van een nachtdienst die niet voor of op 02.00 uur eindigt is het normale regime van de nachtdiensten op alle nachtdiensten van toepassing. Als het einde van een dienst op het normale rooster staat gepland, bijvoorbeeld om 23.30 uur, maar als gevolg van overwerk uitloopt tot 01.00 uur, dan wordt die dienst niet als een nachtdienst aangemerkt. In een nachtdienst mag incidenteel worden gewerkt tot maximaal 9 uur per nachtdienst en het

totaal aantal uren per 13 weken mag niet meer bedragen dan 520 uur (dit komt neer op een gemiddelde werkweek van 40 uur).

4.2 Overlegregeling ATW

In de overlegregeling ATW geldt een *dienst* van maximaal 13 uur, waarin maximaal 10 uur mag worden gewerkt. In een periode van 4 weken mag maximaal 200 uur worden gewerkt (gemiddeld 50 uur per week). In een periode van 13 weken mag maximaal 585 uur worden gewerkt (gemiddeld 45 uur per week). De dagelijkse en wekelijkse *rusttijd* verschillen niet van die van de standaardregeling. De werkgever mag incidenteel overwerk laten verrichten, waarbij maximaal 12 uur per dienst, 60 uur per week en 624 uur per 13 weken (gemiddeld 48 uur per week) wordt gewerkt. Voor *nachtdiensten* gelden ruimere regels dan in de standaardregeling. Per nachtdienst mag maximaal 9 uur worden gewerkt. Echter, over een periode van 13 weken mag ook hier niet meer dan 520 uur (gemiddeld 40 uur per week) worden gewerkt. Per 13 weken mag maximaal 28 maal arbeid in nachtdienst worden verricht. Het aantal achtereenvolgende nachtdiensten is maximaal 7. De dagelijkse werktijd bij incidenteel overwerk in nachtdiensten is hoger dan in de standaardregeling: maximaal 10 uur per dienst. Echter, ook hier kan niet meer gewerkt worden dan gemiddeld 40 uur per week over een periode van 13 weken.

Voorbeeld: In de overlegregeling ATW kan dus worden afgesproken dat de werknemer in een week 6 x 10 uur (60 uur) werkt in dagdiensten, gevolgd door een wekelijkse aaneengesloten rustperiode van 36 uur of 7x 10 uur (70 uur) werkt in dagdiensten, gevolgd door een wekelijkse rust van 60 dagen. De gewerkte uren moeten wel over een periode van vier weken worden gecompenseerd tot gemiddeld 50 uur per week en over een periode van 13 weken tot gemiddeld 45 uur per week.

5 De werktijdregelingen ATB

De mijnbouwparagraaf ATB is van toepassing op vier soorten werkzaamheden:

1. Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon op mijnbouwinstallaties;
2. Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon onshore;
3. Arbeid verricht in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon offshore en onshore;
4. Duikwerkzaamheden.

5.1 Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon op mijnbouwinstallaties

De regels van de ATW betreffende de arbeids- en rusttijden zijn niet toepasbaar als een werknemer 24 uur of langer op een mijnbouwinstallatie verblijft, ook al werkt hij minder dan 8 uur per dag. Doordat de werknemer zijn rusttijd tussen twee diensten op een mijnbouwinstallatie doorbrengt, kan deze rusttijd niet worden beschouwd als een normale rustsituatie. In dit geval zijn de regels van het ATB van toepassing. De regels voor arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon gelden voor die werknemers die langer dan 6 weken op dezelfde mijnbouwinstallatie werken en/of overnachten. Het gaat hier dan meestal om het vaste personeel op een mijnbouwinstallatie, maar ook ingeleend

personeel dat langer dan 6 weken op hetzelfde platform werkt valt onder deze voorschriften. Het ATB heeft een standaardregeling en een overlegregeling voor arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon op mijnbouwinstallaties.

Standaardregeling ATB

Op een mijnbouwinstallatie heeft de werknemer een dienst van maximaal 12 uur, waarin hij maximaal 11 uur arbeid verricht en minimaal 1 uur pauze heeft. In deze regeling is het niet toegestaan om meer dan 7 maal in elke periode van 14 aaneengesloten dagen (offshore) arbeid te verrichten. In elke periode van 4 achtereenvolgende weken mag niet meer dan 160 uur (gemiddeld 40 uur per week) worden gewerkt*.

Overlegregeling ATB

Bij collectieve afspraak kan van de standaardregeling ATB worden afgeweken, zodat een arbeidstijdpatroon van '14 dagen op 14 dagen af' mogelijk is. Bij deze regeling mag men maximaal 14 maal in elke periode van 28 aaneengesloten dagen (offshore) arbeid verrichten. De duur van de dienst- en rusttijden is gelijk aan die van de standaardregeling, dus 12 uur dienst (inclusief pauze), 12 uur rust. In een periode van 13 weken mag niet meer dan 520 uur (gemiddeld 40 per week) worden gewerkt.

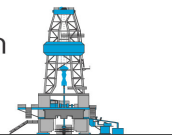
* Hoewel diensten afgewisseld mogen worden door vrije dagen, moet de werkgever er wel rekening mee houden dat een werknemer in elke periode van 14 aaneengesloten dagen maximaal 7 dagen offshore mag werken.

Het volgende arbeidstijdpatroon is bij de standaardregeling ATB dus niet toegestaan:

<i>week 1</i>	<i>week 2</i>	<i>week 3</i>	<i>week 4</i>
rusttijd	werkweek (7 diensten)	werkweek (7 diensten)	rusttijd

De werknemer werkt hier immers niet maximaal 7 maal in elke periode van 14 dagen. Hoewel hij gemeten over week 1 en 2 slechts 7 dagen arbeid verricht, is dit niet het geval bij week 2 en 3. In deze periode van 14 dagen heeft hij immers 14 dagen arbeid verricht.

Het ATB geeft aan dat de werknemer in een periode van 13 weken ten hoogste gemiddeld 40 uur per week mag werken. Indien men in een bestendig- en regelmatig arbeidstijdpatroon van 7/7 of 14/14 werkt zal het gebeuren dat in een periode van 13 weken een (arbeidsuren)berekening boven het 40 uur gemiddelde uitkomt, zonder dat er teveel gewerkt is. Dit komt, omdat er de ene keer in een periode van 13 weken 7 weken wordt gewerkt en in de daaropvolgende periode van 13 weken weer 6 weken. Het is dan ook de bedoeling dat gekeken wordt naar het arbeidstijdpatroon als geheel: als het patroon voldoet aan de overige regels, zal zonder extra compensatie het 40-uurgemiddelde op de langere termijn wel kloppen.

Bij de standaardregeling en de overlegregeling voor arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon op mijnbouwinstallaties gelden de volgende regels:

Uitzondering op de voorgeschreven rusttijd: inkorting van de minimale dagelijkse rust

Er zijn situaties waarbij de dagelijkse rust van een werknemer moet worden onderbroken of ingekort, zonder dat de maximale arbeidstijd per dienst wordt overschreden. Daarom staat de standaardregeling van het ATB toe dat tweemaal per 2 weken de dagelijkse rust wordt ingekort tot minimaal 8 uur. Bij collectief overleg kan overeengekomen worden dat 4 maal per 4 weken een verkorting van de dagelijkse rust is toegestaan.

Voorbeeld: Een kraanmachinist moet 's nachts containers vanuit een juist aangekomen schip lossen. Doordat de aaneengesloten rust mag worden ingekort tot 8 uur per 24 uur ontstaat er een maximale diensttijd van 16 uur. In die diensttijd mag de werknemer maar 11 uur werken, en heeft dus tussendoor ten minste 5 uur

* Voorbeeld: Een werknemer in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon van een week op, een week af. Zijn arbeidspatroon kan er zo uitzien:

<i>week 1: offshore</i>	<i>week 2: rust</i>	<i>week 3: offshore</i>	<i>week 4: rust</i>
7 x 11 uur arbeid		7 x 11 uur arbeid	
+ 1 uur oefening = 78 uur		+ 1 uur oefening = 78 uur	

pauze. De te werken uren kunnen worden verspreid over een diensttijd van 16 uur.

Uitzondering op de voorgeschreven rusttijd: oefeningen en trainingen

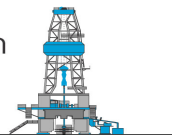
In verband met het werk op een mijnbouwinstallatie moeten de werknemers de nodige trainingen en oefeningen volgen. De tijd die besteed wordt aan oefeningen en trainingen geldt als arbeidstijd. Voor oefeningen en trainingen op het platform mag de arbeidstijd van een werknemer tweemaal in elke periode van 4 achtereenvolgende weken worden verlengd met maximaal 1 uur. Dit betekent dat in dergelijke gevallen de dagelijkse rust mag worden verkort met 1 uur. In principe mag tijdens de rusttijd aan wal niet worden gewerkt. Deze rusttijd mag alleen voor personeel werkzaam in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon onderbroken worden voor werkgerelateerde trainingen. De uren die besteed worden aan trainingen worden op jaarbasis in tijd gecompenseerd, zodat de werknemer niet meer dan gemiddeld 40 uur per week arbeid (inclusief trainingen) verricht. Het aantal dagen dat een werkgerelateerde trainingen mag worden besteed is tot 20 dagen op jaarbasis. De extra dagen voor oefeningen en trainingen mogen niet worden gebruikt om langer dan 14 dagen op of vanaf een mijnbouwinstallatie of op een onshore mijnbouwlocatie arbeid te verrichten.*

Soortgelijke werkzaamheden in eenzelfde arbeidstijdpatroon

Werknemers met soortgelijke werkzaamheden moeten hun arbeid in eenzelfde arbeidstijdpatroon verrichten.

Voorbeeld: Alle operators op een mijnbouwinstallatie werken of 7/7 of 14/14, enz., maar het is dus niet noodzakelijk dat het cateringpersoneel op het platform volgens hetzelfde arbeidspatroon werkt als de operators.

Tegenover iedere periode van 24 uur op een mijnbouwinstallatie, staat 24 uur rust aan wal

Tegenover iedere aaneengesloten periode van 24 uur die een werknemer doorbrengt op een mijnbouwinstallatie staat een rustperiode van 24 uur aan wal. In een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon (bijvoorbeeld 14 dagen op en 14 dagen af) is dit vanzelf al het geval.

5.2 Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon onshore

In principe gelden voor werknemers die langer dan 6 weken werkzaam zijn op dezelfde onshore mijnbouwlocatie de standaardregels van de ATW (zie paragraaf 4.1), tenzij er collectief afspraken gemaakt zijn met betrekking tot de arbeidstijden. In collectief overleg mogen afspraken worden gemaakt tot de grenzen van de overlegregeling ATW (zie paragraaf 4.2) of de overlegregeling ATB. De overlegregeling ATB maakt het mogelijk dat onshore gewerkt wordt volgens de normen die gelden voor werkzaamheden op mijnbouwinstallaties.

Onder de overlegregeling ATB voor arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon onshore zijn de in paragraaf 5.1. beschreven regels van overeenkomstige toepassing op onshore mijnbouw-arbeid. Ook de 24-uursregeling is dus van toepassing: werknemers die na hun dienst hun dagelijkse rust op of in de directe nabijheid van een mijnbouwlocatie doorbrengen (bijvoorbeeld in een barak of caravan), krijgen 24 uur rust voor iedere 24 uur doorgebracht op of bij de mijnbouwlocatie. Werknemers die hun rustperiode thuis of in een hotel doorbrengen vallen niet onder de 24-uursregeling.

5.3 Arbeid verricht in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon op offshore en onshore locaties

In de mijnbouwsector zijn personen werkzaam die vanwege de aard van hun werk in korte tijd op verschillende arbeidsplaatsen en op onregelmatige uren werken. Het ATB bevat een

regeling voor werknemers die in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon werkzaam zijn op onshore en/of offshore locaties. Deze regeling is van toepassing op werknemers die niet langer dan 6 weken op dezelfde arbeidsplaats werken. In plaats van de standaardregeling ATW (zie paragraaf 4.1) of de overlegregeling ATW (zie paragraaf 4.2) kan deze regeling toegepast worden.

ATB-regeling voor arbeid verricht in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon:

De werknemer mag in elke periode van 21 dagen ten hoogste 15 dagen werken (elke periode houdt in: welke willekeurige 21 dagen je ook kiest, er mag nooit meer dan 15 arbeid zijn verricht in deze periode), dit kan op een mijnbouwinstallatie, mijnbouwlocatie onshore of de werkplaats zijn. Let wel, op werkzaamheden die in de werkplaats worden verricht is de ATW van toepassing. Daarin is bepaald dat men maximaal 9 uur arbeid mag verrichten, maar indien er een collectieve regeling is ten aanzien van arbeidstijd, dan is 10 uur toegestaan.

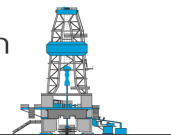
In elke periode van 21 dagen heeft de werknemer ten minste 1 keer een aaneengesloten rust van 72 uur of langer. Op een mijnbouwinstallatie of onshore mijnbouwlocatie mag men maximaal 11 uur per dienst werken. Na deze dienst moet 12 uur onafgebroken rust volgen. Wel mag de rusttijd 3 maal in 21 dagen worden ingekort tot ten minste 8 uur. Let wel het is niet toegestaan om meer dan 11 uur te werken. Zie voorbeeld over een kraanmachinist. Tegenover iedere 24 uur doorgebracht op of in de nabijheid van een mijnbouwinstallatie of een onshore mijnbouwlocatie staat 24 uur rusttijd aan wal, die binnen een periode van 26 weken genoten moet worden. In een periode van 26 weken mag gemiddeld maximaal 40 uur per week gewerkt worden. Met andere woorden in een periode van 26 weken mag de 1040 uur niet worden overschreden. *

* Het volgende arbeidstijdpatroon is niet toegestaan:

week 1	week 2	week 3	week 4	week 5	week 6
rusttijd	werkweek	werkweek	werkweek	werkweek	rusttijd

De werknemer werkt hier immers niet maximaal 15x in elke periode van 21 dagen. Hoewel hij gemeten over week 1 t/m 3 slechts 14 maal arbeid verricht, is dit niet het geval bij week 2 t/m 4. In deze periode van 21 dagen heeft hij immers 21 maal arbeid verricht!!!

5.4 Duikwerkzaamheden

Het ATB bevat afwijkende en aanvullende regels voor duikwerkzaamheden ten behoeve van mijnbouwinstallaties. Hieronder worden ook verstaan de werkzaamheden die verricht worden door personeel dat remote operated vehicles bedient. Sinds 1998 vallen ook duikwerkzaamheden vanaf zeeschepen aan pijpleidingen naar of vanaf mijnbouwinstallaties onder de duikersregeling van het ATB. Zonder collectieve regeling geldt voor duikwerkzaamheden ten behoeve van mijnbouwinstallaties de standaardregeling ATW (zie paragraaf 4.1). Bij collectieve afspraak kunnen werkgever en werknemers overeenkomen de normen van de overlegregeling ATB voor duikwerkzaamheden te hanteren.

Overlegregeling ATB

Volgens de overlegregeling ATB voor duikwerkzaamheden geldt dat de duiker maximaal 21 dagen in zes weken arbeid mag verrichten. In deze zes weken moet ten minste 14 dagen rust aan de wal worden genoten. Van deze 14 dagen moeten er ten minste 7 dagen aaneengesloten zijn. De andere 7 dagen mogen worden versnipperd. In iedere periode van 24 uur heeft de duiker een aaneengesloten rustperiode van ten minste 8 uur. Dat wil zeggen dat de dagelijkse diensttijd op een werkdag 16 uur is, waarbij de duiker 10 uur mag werken.

5.5 Saturatieduiken

Ook voor saturatieduiken ten behoeve van mijnbouwinstallaties bevat het ATB afwijkende en aanvullende regels. Onder saturatieduiken wordt verstaan werkzaamheden waarbij het personeel ook tijdens rust onder druk verblijft. Om het gevaar dat bij decompressie altijd aanwezig is te verminderen, is gekozen voor maximaal 28 dagen aaneengesloten arbeid waarna een zelfde aantal dagen aaneengesloten rust elders volgt. De saturatieduiker mag maximaal 11 uur per dienst of nachtdienst arbeid verrichten, waarna hij 12 uur rust heeft.

6 Overige regels

Pauze

Een pauze is een aaneengesloten periode van ten minste 15 minuten waarmee de arbeid in een dienst wordt onderbroken en de werknemer geen enkele verplichting heeft ten aanzien van de bedongen arbeid. Een onderbreking van het werk van minder dan 15 minuten telt niet als pauze maar als arbeidstijd.

Pauze is verplicht als een werknemer meer dan 5,5 uur arbeid in een dienst verricht. Dat betekent echter niet dat direct na 5,5 uur arbeid een pauze moet worden genomen. De pauze kan ook eerder of later in de dienst worden ingeroosterd. In de *standaardregeling* moeten de pauzes binnen 2 uur na aanvang en 2 uur voor het einde van de dienst worden genomen. Volgens de *overlegregeling* kan men zelf het moment van de pauze bepalen.

Bij een arbeidstijd tussen 5,5 en 8 uur in een dienst heeft de werknemer ten minste een half uur pauze. Bij een arbeidstijd tussen de 8 en 10 uur heeft de werknemer ten minste 45 minuten pauze, en bij een arbeidstijd van meer dan 10 uur heeft de werknemer ten minste 1 uur pauze. De pauze mag verdeeld worden in meerdere pauzes, mits een daarvan ten minste een half uur bedraagt. In de overlegregeling ATW mag bij een arbeidstijd van meer dan 8 uur de pauze verkort tot minimaal een half uur. In de overlegregeling mag de pauze van een half uur bovendien gesplitst worden in twee pauzes van een kwartier.

Bij arbeid verricht volgens de normen van één van de werktijdregelingen van het ATB mag de voorgeschreven pauze (bij diensten van 8 uur of langer is dat 1 uur, welke in vier maal 15 minuten mag worden verdeeld) echter niet bij collectieve afspraak worden verkort.

Zondagen

De werknemer heeft recht op ten minste 4 vrije zondagen in een periode van 13 weken, tenzij via een collectieve regeling anders is afgesproken. In ieder geval moet de werknemer minimaal 13 vrije zondagen in een jaar hebben. Zowel werkgevers als werknemers moeten dit in het oog houden.

Nachtdiensten

Er is sprake van nachtdienst zodra gewerkt wordt tussen 00.00 uur en 06.00 uur. De normen die gelden voor werknemers, die volgens de standaard- of overlegregeling ATW arbeid verrichten zijn beschreven in paragraaf 4.1 en 4.2. In de bepalingen van het ATB wordt afgeweken van de artikelen van de ATW betreffende nachtdienst, zodat het mogelijk is dat werknemers die werkzaam zijn volgens de normen van het ATB in een nachtdienst 11 uur arbeid mogen verrichten. Ook is de rusttijd na een reeks nachtdiensten korter dan in de ATW regelingen is toegestaan. Deze is op 12 uur gesteld. Wel geldt voor deze werknemers ook de beperking die de ATW stelt aan het aantal nachtdiensten.

In de standaardregeling mogen werknemers, indien de nachtdienst vóór of op 02.00 uur eindigt, maximaal 16 maal in een periode van 4 weken arbeid in nachtdienst verrichten. In alle andere gevallen mogen zij maximaal 10 maal in een periode van 4 weken, en 25 maal in een periode van 13 weken, arbeid in nachtdienst verrichten. In de overlegregeling mogen werknemers, indien de nachtdienst vóór of op 02.00 uur eindigt, maximaal 52 maal per 13 weken arbeid in nachtdienst verrichten. In alle andere gevallen mogen zij maximaal 28 maal per 13 weken arbeid in nachtdienst verrichten.

Consignatie

Volgens het arbeidstijdenbesluit bestaan naast het verrichten van de gewone dagelijkse arbeid ook nog 4 verschillende oproepdiensten en wel consignatie, aanwezigheidsdienst, bereikbaarheidsdienst en piket. Voor de mijnbouw is alleen consignatie van toepassing. De andere oproepdiensten komen alleen voor in de gezondheidszorg, brandweer, defensie, ect. Over de laatste drie oproepdiensten is momenteel een discussie gaande of dit arbeidstijd is of niet. Consignatie is de tijd tussen twee elkaar opeenvolgende diensten of tijdens een pauze, waarin de werknemer uitsluitend verplicht is bereikbaar te zijn om in geval van onvoorziene omstandigheden zo snel mogelijk de nodige werkzaamheden te verrichten. Het gaat hierbij om werkzaamheden die geen uitstel gedogen. Bij consignatie is er in principe geen sprake van arbeid, omdat er geen sprake is van enige inspanning van lichaam of geest. De arbeid vangt aan op het moment van oproep en telt als ten minste een half uur arbeidstijd. De consignatieregeling van de ATW stelt grenzen aan hoe vaak een werknemer geconsigneerd mag zijn en hoeveel uur hij inclusief arbeid als gevolg van consignatie in een week mag werken. De werknemer mag maximaal 2 weken in 4 aaneengesloten weken geconsigneerd worden. Een werknemer mag niet geconsigneerd zijn tijdens zijn rusttijd voor of na een nachtdienst. Een geconsigneerde werknemer mag in totaal niet meer dan 13 uur per 24 uur, en niet meer dan 60 uur per week arbeid verrichten. In elke periode van 13 weken mag maximaal gemiddeld 45 uur per week arbeid worden verricht. Bij consignatie 's nachts mag over elke periode van 13 weken maximaal 40 uur per week arbeid worden verricht.

Consignatie kan nodig zijn voor een aantal gespecialiseerde functies (bijv. verpleegkundige) op mijnbouwinstallaties en onshore locaties. De

consignatieregeling uit de ATW is echter te beperkt bij een 77-urige werkweek. Het ATB maakt het mogelijk om bij collectieve regeling onshore en offshore werknemers te consignereren. De geconsigneerde werknemer mag maximaal 85 uur per week werken. In een periode van 24 uur mag maximaal 13 uur worden gewerkt. De consignatie kan alleen plaatsvinden tussen twee opeenvolgende diensten. Een werknemer kan dus niet geconsigneerd zijn, tijdens een week 'af'. Consignatie mag niet verward worden met oproepdiensten en aanwezigheidsdiensten. De werknemer die thuis zit of in een hotel en weet dat hij binnenkort opgeroepen kan worden voor een klus heeft geen consignatie.

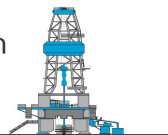
Uren die tellen als arbeidstijd

Voor het bepalen van het aantal uren dat arbeid wordt verricht, worden de uren meegeteld waarop de werknemer arbeid zou hebben verricht, maar deze door: ondernemingsraadwerk, ziekte, vakantie of vervulling van een door de wet of overheid opgelegde verplichting niet heeft verricht. Indien een werknemer, werkzaam in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon, ziek wordt tijdens zijn 14 dagen offshore, tellen de uren die hij gewerkt zou hebben als hij niet ziek geworden was toch als arbeidstijd. Voor werknemers werkzaam in dit arbeidstijdpatroon geldt dat als hij op vakantie/ziek is tijdens zijn geplande offshore periode dan is het toegestaan dat hij tijdens zijn eigenlijke geplande rusttijd weer aan het werk mag.

Terwijl voor een werknemer in een regelmatig en bestendig arbeidstijdpatroon duidelijk te bepalen is hoeveel uren hij gewerkt zou hebben als hij niet ziek zou zijn geworden of niet met vakantie zou zijn gegaan, kunnen zich bij **werknemers in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon** situaties voordoen, waarin vooraf niet duidelijk is hoeveel uur arbeid een werknemer zou hebben verricht. Voor dergelijke situaties kan gerekend worden met een arbeidstijd per dag van 8 uur en 15 dagen per 21 dagen (dit omdat men ook niet meer dan 15 dagen in 21 dagen mag werken).

De uren dat hij op vakantie is of ziek is geweest moeten wel geregistreerd worden. Indien van bovenstaande gebruik wordt gemaakt kan men boven de 1040 uur per half jaar uitkomen. In dergelijke gevallen zal het SodM niet handhavend optreden wanneer op jaarbasis het gemiddelde van 40 uur arbeid (vakantie en ziekte uren meegerekend) niet wordt overschreden. Voor een werknemer die buiten zijn reguliere diensttijd ondernemingsraadwerk verricht, geldt het

volgende. OR werkzaamheden vallen niet onder het begrip arbeid, maar deze uren worden wel meegeteld voor het gemiddelde van 40 uur per week op jaarbasis. Omdat OR werkzaamheden niet als arbeid wordt gezien tellen deze uren niet mee voor het maximale aantal uren per dag, maar let op, wel zoals eerder genoemd voor het gemiddelde van 40 uur per week op jaarbasis. Het gaat hier alleen over de uren die iemand normaal zou hebben gewerkt. Dus niet de uren die buiten zijn diensttijd zijn besteed aan OR werkzaamheden.

Uren gewerkt in het buitenland

De uren die een werknemer in het buitenland heeft gewerkt, tellen mee voor het maximaal aantal uren dat een werknemer van een Nederlandse werkgever **per periode van 26 weken** mag werken. De werknemer is verplicht zijn in het buitenland gewerkte uren aan zijn Nederlandse werkgever te melden, ook al heeft hij in het buitenland voor een andere werkgever gewerkt.

Voorbeeld: De werknemer die 800 uur op een mijnbouwinstallatie op het Brits continentaal plat heeft gewerkt mag, eenmaal terug in Nederland nog maximaal 240 uur werken tot het eind van de periode van 26 weken.

Dagen gewerkt in het buitenland

Voordat een werknemer die in het buitenland heeft gewerkt weer in Nederland mag worden ingezet moet wel de 15 dagen arbeid in 21 dagen in acht worden genomen. Met andere woorden indien een werknemer in Nederland komt en de afgelopen 15 dagen gewerkt heeft, moet hij wel eerst 6 dagen rust hebben.

Reistijd

Reistijd wordt in sommige gevallen gerekend als arbeidstijd en in sommige gevallen niet. Als de reis onder gezag van de werknemer plaatsvindt is dit arbeid, anders niet. Woon-werkverkeer vindt doorgaans niet plaats onder gezag van de werkgever, en wordt dus ook niet gerekend tot de arbeidstijd. Werk-werkverkeer vindt wel plaats onder gezag van de werkgever en wordt dus wel tot de arbeidstijd gerekend. Het is niet altijd even duidelijk of een reis onder gezag van de werkgever plaatsvindt of niet. **Daarom is het aan te raden dat werkgever en werknemers duidelijke afspraken maken over woon-werkverkeer en werk-werkverkeer.** Als een chauffeur met een vrachtwagen van de zaak reist is er sprake van werk-werkverkeer. Wanneer werknemers in een pension zitten in de buurt van

de locatie en vandaar uit naar een locatie moeten om werkzaamheden te verrichten, kan er sprake zijn van woon-werkverkeer. Helikoptervluchten van de wal naar het platform vallen onder woon-werkverkeer. De arbeidstijd begint bij de aanvang van de eerste dienst. Helikoptervervoer van hoofdcomplex naar satelliet valt echter onder werk-werkverkeer. Bovendien telt de tijd die een werknemer op een satelliet wacht om te worden vervoerd naar het hoofdcomplex als arbeidstijd. Pas als hij op het hoofdcomplex arriveert begint zijn rusttijd.

Leidinggevenden en hoger personeel

De arbeids- en rusttijden van de ATW en het ATB zijn in beginsel niet van toepassing op leidinggevenden en hun vervangers, op hoger personeel en op zelfstandig werkenden. Voor de mijnbouwsector is hierop een uitzondering gemaakt, alleen leidinggevenden vallen buiten de ATW/ATB als hun bruto jaarloon hoger is dan 2 maal het minimum jaarloon. Leidinggevende is diegene die daadwerkelijk leiding geeft aan werknemers (er moet sprake zijn van een gezagsverhouding) en hiervoor de verantwoordelijkheid draagt. Bovendien moet het leiding geven ten minste driekwart van zijn werk in beslag nemen. Voor de mijnbouwsector wordt dan gedacht aan een Hoofd mijnbouwinstallatie (HMI), een rayonsupervisor of cluster manager, een chef van een boorinstallatie, een duiksupervisor of een hoofduitvoerder op een nieuwbouwproject. Dus degene die aan de directe uitvoering pleegt deel te nemen, ook al geeft hij daarnaast enige leiding aan het personeel, is geen leidinggevende, zoals service engineer, boommeester, meewerkend voorman, shift supervisor, etc.

7 Handhaving

7.1 Standaardregeling

Wanneer in een onderneming de normen van een standaardregeling gelden, moeten de werknemers er zelf op letten dat die niet worden overschreden. De werkgever kan van een werknemer niet eisen om buiten die normen om werk te doen. Als de werknemer van mening is dat de regeling wordt overschreden, dan kan de zaak – eventueel met behulp van de vakbond – worden voorgelegd aan de rechter. Die kan de werkgever dwingen de standaardregeling na te leven. Behalve de individuele werknemer hebben ook anderen, zoals de ondernemingsraad, tot taak er op te letten dat de standaardregeling wordt nageleefd.

7.2 Overlegregeling

Het Staatstoezicht op de Mijnen van het Ministerie van Economische Zaken ziet er op toe dat werknemers niet langer werken of korter rusten dan de regels van de overlegregeling toestaan als dit wel gebeurd is er sprake van een beboetbaar feit. Bij een direct beboetbaar feit zal het Staatstoezicht op de Mijnen direct een boeterapport aanzeggen en opmaken. Bij niet direct beboetbare feiten zal het Staatstoezicht op de Mijnen een tweestappenaanpak hanteren.

Stap 1: Staatstoezicht stuurt de werkgever een waarschuwingsbrief;

Stap 2: Als na her-controle blijkt dat de werkgever het beboetbaar feit niet heeft opgeheven, zal alsnog een boeterapport worden aangezegd en opgemaakt.

Klachten over overschrijding van de normen van de overlegregeling kunnen ook door werknemers zelf worden gemeld aan het Staatstoezicht. Indien de klager dat wenst zal het Staatstoezicht de klacht anoniem behandelen.

Hoewel het niet toegestaan is om van de normering van de wet af te wijken, kunnen zich situaties voordoen waarbij het voor de werkgever onmogelijk is om binnen de kaders van de wet te blijven. Een voorbeeld daarvan kan zijn dat wanneer het door mist niet mogelijk is om de werknemers van en naar de mijnbouwinstallatie te vervoeren. Dergelijke situaties moeten wel geregistreerd worden. Staatstoezicht kan in dergelijke gevallen besluiten om niet handhavend op te treden, omdat het voor de werkgever een overmachtsituatie was.

8 Verplichtingen van de werkgever

De werkgever is verplicht de arbeidstijdpatronen van zijn werknemers schriftelijk vast te leggen. Iedere werknemer moet ze kunnen inzien. Wanneer een werkgever een arbeidstijdpatroon vaststelt, wijzigt of intrekt, moet hij dit bespreken met het medezeggenschapsorgaan of de personeelsvertegenwoordiging, of bij het ontbreken daarvan met de betrokken werknemers. De werkgever dient een wijziging in het arbeidstijdpatroon ten minste 28 dagen van te voren aan de werknemers bekend maken. In sommige gevallen is het voor de werkgever niet mogelijk om een termijn van 28 dagen aan te houden. Bijvoorbeeld bij service-bedrijven kunnen de pieken van hun werkzaamheden vaak pas kort van tevoren worden voorzien. In dat geval hoeft de werkgever 28 dagen van te voren slechts aan de werknemers bekend te maken wanneer deze hun wekelijkse rust hebben. Hij mag dan het werkrooster 4 dagen van te voren bekend maken. Van deze termijnen kan worden afgeweken in een collectieve regeling. Wanneer er geen collectieve regeling is, of wanneer de collectieve regeling daarover niets bepaalt, dan kan de werkgever alleen van de termijnen afwijken met instemming van de betrokken werknemers.

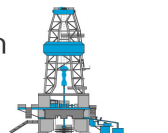
De werkgever moet in zijn algemene ondernemingsbeleid met betrekking tot arbeids- en rusttijden, voor zover dat redelijkerwijs van hem gevraagd kan worden, rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van de werknemer. Gezien de aard van het werk dat in de mijnbouwsector wordt verricht, zal het vaak van de werkgever niet kunnen worden gevraagd om rekening te houden met bijvoorbeeld de zorgtaken van de werknemer. Maar de werkgever

kan bijvoorbeeld wel rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van de werknemer, wanneer het gaat om het plannen van vakanties, of ervoor zorg dragen dat tijdens de feestdagen niet steeds dezelfde werknemers moeten werken.

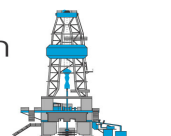
De werkgever moet ervoor zorgen dat er een deugdelijke registratie is van de arbeids- en rusttijden. Op basis van deze registratie moet het toezicht op de naleving van de wet mogelijk zijn. De registratie moet aanwezig zijn op de bemande mijnbouwinstallaties. Bovendien moet een afschrift van de registratie na 6 weken aanwezig zijn op het hoofdkantoor van de in Nederland gevestigde werkgever. De registratie moet gedurende ten minste een jaar worden bewaard. Werknemers in een niet-bestendig en –regelmatig arbeidstijdpatroon dienen hun urenregistratie bij zich te dragen. Of binnen een redelijke tijd circa 1 uur te kunnen overleggen door middel van een telefax of e-mail. Excuses dat de telefax of e-mail niet werkt worden door het Staatstoezicht niet geaccepteerd. Zodat, indien de werknemer arbeid verricht voor verschillende werkgevers c.q. opdrachtgevers, deze kunnen controleren of de maximale arbeidstijd niet wordt overschreden. De registratie voor werknemers in een niet bestendig en –regelmatig arbeidstijdpatroon dient te voldoen aan de ‘Regeling registratie arbeidstijden mijnbouw’ van 29 december 2000.

Schematisch overzicht van werktijdregelingen volgens de ATW en het ATB

**ARBEID VERRICHT IN EEN BESTENDIG EN REGELMATIG
ARBEIDSPATROON OP MIJNBOWINSTALLETIES**

Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATB	Overlegregeling ATB
Minimumrusttijden * wekelijkse rust * dagelijkse rust	7 dagen in elke periode van 14 dagen; tegenover iedere 24 uur doorgebracht op een mijnbouwinstallatie staat 24 rust aan wal 12 uur per 24 uur (2x per 2 weken in te korten tot 8 uur)	14 dagen in elke periode van 28 dagen; tegenover iedere 24 uur doorgebracht op een mijnbouwinstallatie staat 24 uur rust aan wal 12 uur per 24 uur (4x per 4 weken in te korten tot 8 uur)
Zondagsarbeid * zondagsbepaling	ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
Maximum arbeidstijden (structureel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 4 weken * arbeidstijd per 13 weken	11 uur 7 x 11 uur = 77 uur gem. 40 uur per week (max. 160 uur)	11 uur 7 x 11 uur = 77 uur - gem. 40 uur per week (max. 520 uur)
Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur) * minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00 * minimumrust na een reeks nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken * maximum aantal nachtdiensten * maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten	- - - - 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) -	- - - - 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) -
Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 13 weken	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - - -	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - - -
Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - -	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - -
Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur) * arbeidstijd per dienst > 5½ uur * arbeidstijd per dienst > 8 uur * arbeidstijd per dienst > 10 uur	ongeacht duur arbeidstijd minimaal 1 uur per dienst; pauze mag worden gesplitst in twee of meer pauzes - -	ongeacht duur arbeidstijd minimaal 1 uur per dienst; pauze mag worden gesplitst in twee of meer pauzes - -
Consignatie * maximum arbeidstijd per 24 uur * maximum arbeidstijd per week * maximum arbeidstijd per 13 weken	niet mogelijk tenzij er een collectieve regeling is m.b.t. consignatie - - -	13 uur 85 uur 520 uur

**ARBEID VERRICHT IN EEN BESTENDIG EN REGELMATIG
ARBEIDSPATROON ONSHORE**

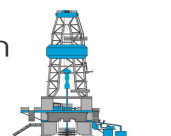
Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATW	Overlegregeling ATW	Overlegregeling ATB
Minimumrusttijden * wekelijkse rust	hetzij 36 uur in een periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur in een periode van 9x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	hetzij 36 uur in een periode van 7x24 uur, hetzij 60 uur in een periode van 9x24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	14 dagen in elke periode van 28 dagen; tegenover iedere 24 uur doorgebracht op, of in de nabijheid van een mijnbouwlocatie staat 24 uur rust elders
* dagelijkse rust	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	12 uur per 24 uur (4x per 4 weken in te korten tot 8 uur)
Zondagsarbeid * zondagsbepaling	in geval van arbeid op zondag ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	in geval van arbeid op zondag ten minste 13 vrije zondagen per jaar	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
Maximum arbeidstijden (structureel) * arbeidstijd per dienst	9 uur	10 uur	11 uur
* arbeidstijd per week	45 uur	-	7 x 11 uur = 77 uur
* arbeidstijd per 4 weken	-	gem. 50 uur per week (200 uur)	-
* arbeidstijd per 13 weken	gem. 40 uur per week (520 uur)	gem. 45 per week (585 uur)	gem. 40 uur per week (520 uur)
Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur) * minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00	14 uur	14 uur (1x per periode van 7x 24 uur in te korten tot 8 uur)	-
* minimumrust na een reeks nachtdiensten	48 uur	48 uur	-
* maximum arbeidstijd per nachtdienst	8 uur	9 uur	-
* maximum arbeidstijd per 13 weken	-	gem. 40 uur per week (520 uur)	-
* maximum aantal nachtdiensten	10 per 4 weken en 25 per 13 weken (16 per 4 weken indien de nacht diensten voor of op 02.00 eindigen)	28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)
* maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten	5 (6 indien de nachtdiensten voor of op 02.00 eindigen)	7	-
Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel) * arbeidstijd per dienst	11 uur	12 uur	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt
* arbeidstijd per week	54 uur	60 uur	-
* arbeidstijd per 13 weken	gem. 45 uur per week (585 uur)	gem. 48 uur per week (624)	-
Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst	9 uur	10 uur	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt
* maximum arbeidstijd per 13 weken	gem. 40 uur per week (520 uur)	gem. 40 uur per week (520)	-
Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur) * arbeidstijd per dienst > 5½ uur	½ uur	½ uur, op te splitsen in 2x ¼ uur	ongeacht duur arbeidstijd minimaal 1 uur per dienst;
* arbeidstijd per dienst > 8 uur	¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	pauze mag worden opgesplitst in twee of meer pauzes
* arbeidstijd per dienst > 10 uur	1 uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	-
Consignatie * maximum arbeidstijd per 24 uur	in elke periode van 4 weken, 2x een week geen consignatie; consignatie voor of na nachtdienst niet toegestaan		13 uur
* maximum arbeidstijd per week	13 uur		85 uur
* maximum arbeidstijd per 13 weken	overdag: gem. 45 uur per week (585) 's nachts: gem. 40 uur per week (520)		520 uur

**ARBEID VERRICHT IN EEN NIET-BESTENDIG EN -REGELMATIG
ARBEIDSPATROON OFFSHORE EN ONSHORE**

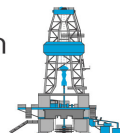
Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATW	Overlegregeling ATW	Standaardregeling ATB
Minimumrusttijden * wekelijkse rust	hetzij 36 uur per periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	hetzij 36 uur in een periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9 x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	6 dagen in elke periode van 21 dagen waarvan 72 uur aaneengesloten, t.o. iedere 24 uur doorgebracht op een mijnbouwinstallatie/locatie of in de nabijheid ervan staat 24 uur rust elders binnen een periode van 26 weken
* dagelijkse rust	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	12 uur per 24 uur (3x per 21 dagen in te korten tot 8 uur)
Zondagsarbeid * zondagsbepaling	ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	ten minste 13 vrije zondagen per jaar	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
Maximum arbeidstijden (structureel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 4 weken * arbeidstijd per 13 c.q. 26 weken	9 uur 45 uur - gem. 40 uur per week (520 uur in 13 weken)	10 uur - gemiddeld 50 uur per week (200 uur) gemiddeld 45 uur per week (585 uur in 13 weken)	11 uur 7 x 11 uur = 77 uur - gemiddeld 40 uur per week (max. 1040 uur in 26 weken)
Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur) * minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00 * minimumrust na een reeks nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken * maximum aantal nachtdiensten * maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten	14 uur 48 uur 8 uur - 10 per 4 weken en 25 per 13 weken (16 per 4 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) 5 (6 indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	14 uur (1x per periode van 7x24 uur in te korten tot 8 uur) 48 uur 9 uur gemiddeld 40 uur per week (520 uur) 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) 7	- - 11 uur - 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) 14
Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 13 weken	11 uur 54 uur gemiddeld 45 uur per week (585)	12 uur 60 uur gemiddeld 48 uur per week (624)	Onder deze regeling mag niet overgewerkt - - -
Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken	9 uur gemiddeld 40 uur per week (520) uur	10 uur gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	Onder deze regeling mag niet worden overgewerkt - -
Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur) * arbeidstijd per dienst > 5½ uur * arbeidstijd per dienst > 8 uur * arbeidstijd per dienst > 10 uur	½ uur ¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten 1 uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur) - -	Ongeacht duur arbeidstijd minimaal 1 uur per dienst; pauze mag worden opgesplitst in twee of meer pauzes - -
Consignatie * maximum arbeidstijd per 24 uur * maximum arbeidstijd per week * maximum arbeidstijd per 13 weken	in elke periode van 4 weken, 2x een week geen consignatie, consignatie voor of na een nachtdienst niet toegestaan 13 uur 60 uur overdag: gemiddeld 45 uur per week (585) 's nachts: gemiddeld 40 uur per week (520)		Niet mogelijk tenzij er een collectieve regeling m.b.t. consignatie 13 uur 85 uur 520 uur

ARBEID VERRICHT TIJDENS DUIKWERKZAAMHEDEN

Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATB	Overlegregeling ATW	Overlegregeling ATB
Minimumrusttijden <i>* wekelijkse rust</i>	hetzij 36 uur per periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	hetzij 36 uur in een periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9 x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	14 dagen in elke periode van 6 achtereenvolgende weken, waarvan ten minste 7 aaneengesloten dagen rust elders
<i>* dagelijkse rust</i>	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	8 uur
Zondagsarbeid <i>* zondagsbepaling</i>	ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	ten minste 13 vrije zondagen per jaar	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
Maximum arbeidstijden (structureel) <i>* arbeidstijd per dienst</i>	9 uur	10 uur	10 uur
<i>* arbeidstijd per week</i>	45 uur	-	7 x 10 uur = 70 uur
<i>* arbeidstijd per 4 weken</i>	-	gemiddeld 50 uur per week (200 uur)	-
<i>* arbeidstijd per 13 weken</i>	gem. 40 uur per week (520 uur)	gemiddeld 45 uur per week (585 uur)	-
Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur) <i>* minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00</i>	14 uur	14 uur (1x per periode per week (520 uur)	-
<i>* minimumrust na een reeks nachtdiensten</i>	48 uur	48 uur	-
<i>* maximum arbeidstijd per nachtdienst</i>	8 uur	9 uur	10 uur
<i>* maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	-	gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	-
<i>* maximum aantal nachtdiensten</i>	10 per 4 weken en 25 per 13 weken (16 per 4 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	28 per 13 weken (52 per weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	28 per 13 weken (52 per weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)
<i>* maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten</i>	5 (6 indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	7	21
Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel) <i>* arbeidstijd per dienst</i>	11 uur	12 uur	Indien men hier gebruik van maakt geldt art. 5.9, derde lid van de Arbeidstijdenwet 12 uur
<i>* arbeidstijd per week</i>	54 uur	60 uur	60 uur
<i>* arbeidstijd per 13 weken</i>	gemiddeld 45 uur per week (585)	gemiddeld 48 uur per week (624 uur)	gemiddeld 48 uur per week (624 uur)
Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten <i>* maximum arbeidstijd per nachtdienst</i>	9 uur	10 uur	Indien men hier gebruik van maakt geldt art. 5.9, derde lid van de Arbeidstijdenwet
<i>* maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	gemiddeld 40 uur per week (520) uur	gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	
Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur) <i>* arbeidstijd per dienst > 5½ uur</i>	½ uur	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur)	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur))
<i>* arbeidstijd per dienst > 8 uur</i>	¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	-
<i>* arbeidstijd per dienst > 10 uur</i>	¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	-
Consignatie <i>* maximum arbeidstijd per 24 uur</i>	in elke periode van 4 weken, 2x een week geen consignatie, consignatie voor of na een nachtdienst niet toegestaan 13 uur		-
<i>* maximum arbeidstijd per week</i>	60 uur		-
<i>* maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	overdag: gemiddeld 45 uur per week (585) 's nachts: gemiddeld 40 uur per week (520)		-

ARBEID VERRICHT TIJDENS SATURATIEDUIKEN

Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATW	Overlegregeling ATW	Overlegregeling ATB
<i>Minimumrusttijden</i>			Na 28 dagen arbeid dient 28 dagen rust elders te worden genoten
* <i>wekelijkse rust</i>	hetzij 36 uur per periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	hetzij 36 uur in een periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9 x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	-
* <i>dagelijkse rust</i>	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	12 uur
<i>Zondagsarbeid</i>			
* <i>zondagsbepaling</i>	ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	ten minste 13 vrije zondagen per jaar	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
<i>Maximum arbeidstijden (structureel)</i>			
* <i>arbeidstijd per dienst</i>	9 uur	10 uur	11uur
* <i>arbeidstijd per week</i>	45 uur	-	7 x 11 uur = 77 uur
* <i>arbeidstijd per 4 weken</i>	-	gemiddeld 50 uur per week (200 uur)	-
* <i>arbeidstijd per 13 weken</i>	gem. 40 uur per week (520 uur)	gemiddeld 45 uur per week (585 uur)	gemiddeld 40 uur per week (max. 520 uur)
<i>Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur)</i>			
* <i>minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00</i>	14 uur	14 uur (1x per periode van 7x24 uur in te korten tot 8 uur)	-
* <i>minimumrust na een reeks nachtdiensten</i>	48 uur	48 uur	-
* <i>maximum arbeidstijd per nachtdienst</i>	8 uur	9 uur	11 uur
* <i>maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	-	gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	-
* <i>maximum aantal nachtdiensten</i>	10 per 4 weken en 25 per 13 weken (16 per 4 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)
* <i>maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten</i>	5 (6 indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	7	28
<i>Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel)</i>			Onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt
* <i>arbeidstijd per dienst</i>	11 uur	12 uur	-
* <i>arbeidstijd per week</i>	54 uur	60 uur	-
* <i>arbeidstijd per 13 weken</i>	gemiddeld 45 uur per week (585)	gemiddeld 48 uur per week (624 uur)	-
<i>Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten</i>			
* <i>maximum arbeidstijd per nachtdienst</i>	9 uur	10 uur	-
* <i>maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	gemiddeld 40 uur per week (520) uur	gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	-
<i>Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur)</i>			
* <i>arbeidstijd per dienst > 5½ uur</i>	½ uur	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur)	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur)
* <i>arbeidstijd per dienst > 8 uur</i>	¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	-
* <i>arbeidstijd per dienst > 10 uur</i>	¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	-
<i>Consignatie</i>			niet van toepassing
* <i>maximum arbeidstijd per 24 uur</i>	in elke periode van 4 weken, 2x een week geen consignatie, consignatie voor of na een nachtdienst niet toegestaan		
* <i>maximum arbeidstijd per week</i>	13 uur		
* <i>maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	60 uur		
	overdag: gemiddeld 45 uur per week (585) 's nachts: gemiddeld 40 uur per week (520)		

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Inleiding	4
3 Standaardregeling en overlegregeling	5
4 De werktijdregelingen ATW	6
4.1. Standaardregeling ATW	6
4.2 Overlegregeling ATW	6
5 De werktijdregelingen ATB	7
5.1 Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidspatroon op mijnbouwinstallaties	7
5.2 Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon onshore	9
5.3 Arbeid verricht in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon op offshore en onshore locaties	9
5.4 Duikwerkzaamheden	10
5.5 Saturatieduiken	10
6 Overige regels	11
7 Handhaving	14
7.1 Standaardregeling	14
7.2 Overlegregeling	14
8 Verplichtingen van de werkgever	15
Schematisch overzicht van werktijdregelingen volgens de ATW en het ATB	

Vragen en informatie

Voor vragen en informatie over de arbeids- en rusttijden in de mijnbouwsector kunt u zich wenden tot het Staatstoezicht op de Mijnen, tel. 070 - 395 65 41 tijdens kantoordagen van 08.30 uur tot 11.30 uur of fax 070 - 395 65 55.

Staatstoezicht op de Mijnen

postadres:

Postbus 8
2270 AA Voorburg
tel: 070 - 395 65 00
fax: 070 - 395 65 55

bezoekadres:

Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.

Het fotomateriaal is beschikbaar gesteld door
Staatstoezicht op de Mijnen, NAM en Noordhoek Diving

1. Voorwoord

De Arbeidstijdenwet (ATW) bevat regels over arbeids- en rusttijden voor werknemers. Naast de ATW bestaat het Arbeidstijdenbesluit (ATB). Hierin staat een aantal uitzonderingen op de regels voor arbeids- en rusttijden in bijzondere situaties en voor bijzondere sectoren. De mijnbouw is zo'n bijzondere sector.

Deze brochure 'Arbeidstijden in de mijnbouwsector' is bestemd voor werknemers in deze sector. Doel hiervan is een duidelijk beeld te scheppen in het complexe systeem van de arbeidstijdenwetgeving, omdat eerder bleek dat hierover onvoldoende bekendheid bestaat bij werknemers in de mijnbouw.

De brochure is uitgegeven door het Ministerie van Economische Zaken in samenwerking met het Staatstoezicht op de Mijnen. Voor meer informatie over arbeids- en rusttijden in de mijnbouwsector kunt u contact opnemen met het Staatstoezicht op de Mijnen.

2. Inleiding

De Arbeidstijdenwet (hierna ATW) is de basisregelgeving voor de arbeidstijden. De arbeids- en rusttijden, zoals die in de ATW zijn voorgeschreven, geven niet altijd voldoende mogelijkheden voor alle sectoren om een goede bedrijfsvoering te realiseren. De mijnbouw is zo'n sector waarvoor aanvullende en afwijkende regelgeving nodig is. Daarom geeft het Arbeidstijdenbesluit (hierna ATB) aanvullende en afwijkende regels voor werknemers die werkzaamheden verrichten op een mijnbouwinstallatie (een in zee of oppervlaktewater geplaatste boor- of productie-installatie) of een onshore mijnbouwlocatie. Ook voor duikers die werkzaamheden verrichten voor de mijnbouw zijn aanvullende en afwijkende regels in het ATB opgenomen. Bij toepassing van de regels van het ATB moet in het oog worden gehouden dat de voorschriften van de ATW waarvan niet uitdrukkelijk wordt afgeweken in het ATB van toepassing blijven. Bovendien kan bij sommige werkzaamheden gekozen worden tussen een werktijdregeling van de ATW en een werktijdregeling van het ATB.

3 Standaardregeling en overlegregeling

De ATW kent twee soorten regelingen, namelijk een standaardregeling en een overlegregeling. Bij bedrijven waar niets is afgesproken over de werktijden, gelden de bepalingen van de standaardregeling. Het is alleen mogelijk af te wijken van de standaardregeling door middel van collectieve afspraken tussen werkgever en werknemers. In dat geval gelden de ruimere normen van de overlegregeling als uiterste grens.

Standaardregeling: Alle standaardnormen bij elkaar vormen de standaardregeling. In principe is de standaardregeling overal van toepassing. Afwijking van deze regeling is alleen mogelijk via een collectieve regeling.

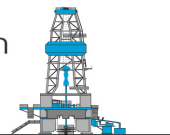
Overlegregeling: Alle overlegnormen bij elkaar vormen de overlegregeling. Deze normen zijn ruimer dan de standaardregeling. Van de overlegregeling mag alleen gebruik worden gemaakt als werkgever en werknemers collectieve afspraken gemaakt hebben over de arbeids- en rusttijden.

Een collectieve afspraak komt in eerste instantie tot stand bij het cao-overleg tussen sociale partners. Wanneer er geen cao is, of wanneer de cao daartoe de mogelijkheid geeft, kunnen ook tussen de werkgever en het medezeggenschapsorgaan afspraken over arbeids- en rusttijden worden gemaakt. In ondernemingen met minder dan 100 werknemers kan een personeelsvertegenwoordiging afspraken maken met de werkgever.

Voor werknemers is het belangrijk om te weten of is afgeweken van de normen van de standaardregeling. Men kan de volgende situaties onderscheiden:

- Er is geen cao van toepassing en er is geen medezeggenschapsorgaan of personeelsvertegenwoordiging: de werkgever moet binnen de standaardnormen blijven.
- Er is geen cao van toepassing maar er is wel een medezeggenschapsorgaan of personeelsvertegenwoordiging: de werkgever mag alleen in schriftelijke overeenstemming met het medezeggenschapsorgaan of de personeelsvertegenwoordiging van de standaardnormen afwijken tot de normen van de overlegregeling.
- Er is een cao van toepassing, maar in de cao staat niets over de arbeids- en rusttijden: de werkgever moet binnen de standaardnormen blijven. Afwijking is zelfs niet mogelijk met toestemming van het medezeggenschapsorgaan of personeelsvertegenwoordiging.
- Er is een cao van toepassing en daarin staan een of meer bepalingen over arbeids- en rusttijden: de werkgever mag in schriftelijke overeenstemming met het medezeggenschapsorgaan of de personeelsvertegenwoordiging van de standaardnormen afwijken, mits de afspraken niet strijdig zijn met de cao.

4 De werktijdregelingen ATW

4.1. Standaardregeling ATW

In de standaardregeling ATW geldt een dienst van maximaal 13 uur, waarin niet meer dan 9 uur mag worden gewerkt. Per week wordt maximaal 45 uur gewerkt. In een periode van 13 weken mag maximaal 520 uur worden gewerkt (ofwel gemiddeld 40 uur per week). Na iedere dienst heeft de werknemer een *rusttijd* van 11 uur. Eenmaal per 7 x 24 uur mag de werkgever de dagelijkse rusttijd inkorten tot 8 uur. De werknemer heeft in elke periode van 7 dagen een wekelijkse rust van ten minste 36 uur. Deze rustperiode kan ook vervangen worden door een rustperiode van 60 uur in elke periode van 9 dagen. De rusttijd van 60 uur mag één keer per 5 weken worden ingekort tot 32 uur. De werkgever mag alleen incidenteel *overwerk* laten verrichten wanneer er sprake is van een onverwachte wijziging van omstandigheden of wanneer het uit de aard van het werk voortvloeit en het voor een korte periode is. In geval van overwerk mag de werknemer maximaal 11 uur per dienst, 54 uur per week en 585 uur per 13 weken (gemiddeld 45 uur per week) werken. Er is sprake van nachtdienst zodra gewerkt wordt tussen 00.00 uur en 06.00 uur. Dus ook als een dienst om 05.00 uur begint is er sprake van een nachtdienst.

Voor nachtdiensten gelden strengere regels dan voor dagdiensten. Het aantal nachtdiensten achtereens en per periode wordt in de ATW gemaximeerd. Wel geldt dat voor nachtdiensten die na middernacht en voor of op 02.00 uur eindigen een ruimere norm is gesteld. Zodra er echter sprake is van een nachtdienst die niet voor of op 02.00 uur eindigt is het normale regime van de nachtdiensten op alle nachtdiensten van toepassing. Als het einde van een dienst op het normale rooster staat gepland, bijvoorbeeld om 23.30 uur, maar als gevolg van overwerk uitloopt tot 01.00 uur, dan wordt die dienst niet als een nachtdienst aangemerkt. In een nachtdienst mag incidenteel worden gewerkt tot maximaal 9 uur per nachtdienst en het

totaal aantal uren per 13 weken mag niet meer bedragen dan 520 uur (dit komt neer op een gemiddelde werkweek van 40 uur).

4.2 Overlegregeling ATW

In de overlegregeling ATW geldt een *dienst* van maximaal 13 uur, waarin maximaal 10 uur mag worden gewerkt. In een periode van 4 weken mag maximaal 200 uur worden gewerkt (gemiddeld 50 uur per week). In een periode van 13 weken mag maximaal 585 uur worden gewerkt (gemiddeld 45 uur per week). De dagelijkse en wekelijkse *rusttijd* verschillen niet van die van de standaardregeling. De werkgever mag incidenteel overwerk laten verrichten, waarbij maximaal 12 uur per dienst, 60 uur per week en 624 uur per 13 weken (gemiddeld 48 uur per week) wordt gewerkt. Voor *nachtdiensten* gelden ruimere regels dan in de standaardregeling. Per nachtdienst mag maximaal 9 uur worden gewerkt. Echter, over een periode van 13 weken mag ook hier niet meer dan 520 uur (gemiddeld 40 uur per week) worden gewerkt. Per 13 weken mag maximaal 28 maal arbeid in nachtdienst worden verricht. Het aantal achtereenvolgende nachtdiensten is maximaal 7. De dagelijkse werktijd bij incidenteel overwerk in nachtdiensten is hoger dan in de standaardregeling: maximaal 10 uur per dienst. Echter, ook hier kan niet meer gewerkt worden dan gemiddeld 40 uur per week over een periode van 13 weken.

Voorbeeld: In de overlegregeling ATW kan dus worden afgesproken dat de werknemer in een week 6 x 10 uur (60 uur) werkt in dagdiensten, gevolgd door een wekelijkse aaneengesloten rustperiode van 36 uur of 7x 10 uur (70 uur) werkt in dagdiensten, gevolgd door een wekelijkse rust van 60 dagen. De gewerkte uren moeten wel over een periode van vier weken worden gecompenseerd tot gemiddeld 50 uur per week en over een periode van 13 weken tot gemiddeld 45 uur per week.

5 De werktijdregelingen ATB

De mijnbouwparagraaf ATB is van toepassing op vier soorten werkzaamheden:

1. Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon op mijnbouwinstallaties;
2. Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon onshore;
3. Arbeid verricht in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon offshore en onshore;
4. Duikwerkzaamheden.

5.1 Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon op mijnbouwinstallaties

De regels van de ATW betreffende de arbeids- en rusttijden zijn niet toepasbaar als een werknemer 24 uur of langer op een mijnbouwinstallatie verblijft, ook al werkt hij minder dan 8 uur per dag. Doordat de werknemer zijn rusttijd tussen twee diensten op een mijnbouwinstallatie doorbrengt, kan deze rusttijd niet worden beschouwd als een normale rustsituatie. In dit geval zijn de regels van het ATB van toepassing. De regels voor arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon gelden voor die werknemers die langer dan 6 weken op dezelfde mijnbouwinstallatie werken en/of overnachten. Het gaat hier dan meestal om het vaste personeel op een mijnbouwinstallatie, maar ook ingeleend personeel dat langer dan 6 weken op hetzelfde

platform werkt * Hoewel diensten afgewisseld mogen worden door vrije dagen, moet de werkgever er wel rekening mee houden dat een werknemer in elke periode van 14 aaneengesloten dagen maximaal 7 dagen offshore mag werken.

Het volgende arbeidstijdpatroon is bij de standaardregeling ATB dus niet toegestaan:

<i>week 1</i>	<i>week 2</i>	<i>week 3</i>	<i>week 4</i>
rusttijd	werkweek (7 diensten)	werkweek (7 diensten)	rusttijd

De werknemer werkt hier immers niet maximaal 7 maal in elke periode van 14 dagen. Hoewel hij gemeten over week 1 en 2 slechts 7 dagen arbeid verricht, is dit niet het geval bij week 2 en 3. In deze periode van 14 dagen heeft hij immers 14 dagen arbeid verricht.

valt onder deze voorschriften. Het ATB heeft een standaardregeling en een overlegregeling voor arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon op mijnbouwinstallaties.

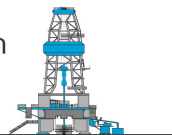
Standaardregeling ATB

Op een mijnbouwinstallatie heeft de werknemer een dienst van maximaal 12 uur, waarin hij maximaal 11 uur arbeid verricht en minimaal 1 uur pauze heeft. In deze regeling is het niet toegestaan om meer dan 7 maal in elke periode van 14 aaneengesloten dagen (offshore) arbeid te verrichten. In elke periode van 4 achtereenvolgende weken mag niet meer dan 160 uur (gemiddeld 40 uur per week) worden gewerkt*.

Overlegregeling ATB

Bij collectieve afspraak kan van de standaardregeling ATB worden afgeweken, zodat een arbeidstijdpatroon van '14 dagen op 14 dagen af' mogelijk is. Bij deze regeling mag men maximaal 14 maal in elke periode van 28 aaneengesloten dagen (offshore) arbeid verrichten. De duur van de dienst- en rusttijden is gelijk aan die van de standaardregeling, dus 12 uur dienst (inclusief pauze), 12 uur rust. In een periode van 13 weken mag niet meer dan 520 uur (gemiddeld 40 per week) worden gewerkt.

Het ATB geeft aan dat de werknemer in een periode van 13 weken ten hoogste gemiddeld 40 uur per week mag werken. Indien men in een bestendig- en regelmatig arbeidstijdpatroon van 7/7 of 14/14 werkt zal het gebeuren dat in een periode van 13 weken een (arbeidsuren)berekening boven het 40 uur gemiddelde uitkomt, zonder dat er teveel gewerkt is. Dit komt, omdat er de ene keer in een periode van 13 weken 7 weken wordt gewerkt en in de daaropvolgende periode van 13 weken weer 6 weken. Het is dan ook de bedoeling dat gekeken wordt naar het arbeidstijdpatroon als geheel: als het patroon voldoet aan de overige regels, zal zonder extra compensatie het 40-uurgemiddelde op de langere termijn wel kloppen.

Bij de standaardregeling en de overlegregeling voor arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon op mijnbouwinstallaties gelden de volgende regels:

Uitzondering op de voorgeschreven rusttijd: inkorting van de minimale dagelijkse rust

Er zijn situaties waarbij de dagelijkse rust van een werknemer moet worden onderbroken of ingekort, zonder dat de maximale arbeidstijd per dienst wordt overschreden. Daarom staat de standaardregeling van het ATB toe dat tweemaal per 2 weken de dagelijkse rust wordt ingekort tot minimaal 8 uur. Bij collectief overleg kan overeengekomen worden dat 4 maal per 4 weken een verkorting van de dagelijkse rust is toegestaan.

Voorbeeld: Een kraanmachinist moet 's nachts containers vanuit een juist aangekomen schip lossen. Doordat de aaneengesloten rust mag worden ingekort tot 8 uur per 24 uur ontstaat er een maximale dienstdtijd van 16 uur. In die dienstdtijd mag de werknemer maar 11 uur werken, en heeft dus tussendoor ten minste 5 uur

pauze. De te * Voorbeeld: Een werknemer in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon van een week op, een week af. Zijn arbeidspatroon kan er zo uitzien:

<i>week 1: offshore</i>	<i>week 2: rust</i>	<i>week 3: offshore</i>	<i>week4: rust</i>
7 x 11 uur arbeid		7 x 11 uur arbeid	
+ 1 uur oefening = 78 uur		+ 1 uur oefening = 78 uur	

werken uren kunnen worden verspreid over een dienstdtijd van 16 uur.

Uitzondering op de voorgeschreven rusttijd: oefeningen en trainingen

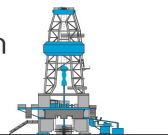
In verband met het werk op een mijnbouwinstallatie moeten de werknemers de nodige trainingen en oefeningen volgen. De tijd die besteed wordt aan oefeningen en trainingen geldt als arbeidstijd. Voor oefeningen en trainingen op het platform mag de arbeidstijd van een werknemer tweemaal in elke periode van 4 achtereenvolgende weken worden verlengd met maximaal 1 uur. Dit betekent dat in dergelijke gevallen de dagelijkse rust mag worden verkort met 1 uur. In principe mag tijdens de rusttijd aan wal niet worden gewerkt. Deze rusttijd mag alleen voor personeel werkzaam in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon onderbroken worden voor werkgerelateerde trainingen. De uren die besteed worden aan trainingen worden op jaarbasis in tijd gecompenseerd, zodat de werknemer niet meer dan gemiddeld 40 uur per week arbeid (inclusief trainingen) verricht. Het aantal dagen dat een werkgerelateerde trainingen mag worden besteed is tot 20 dagen op jaarbasis. De extra dagen voor oefeningen en trainingen mogen niet worden gebruikt om langer dan 14 dagen op of vanaf een mijnbouwinstallatie of op een onshore mijnbouwlocatie arbeid te verrichten.*

Soortgelijke werkzaamheden in eenzelfde arbeidstijdpatroon

Werknemers met soortgelijke werkzaamheden moeten hun arbeid in eenzelfde arbeidstijdpatroon verrichten.

Voorbeeld: Alle operators op een mijnbouwinstallatie werken of 7/7 of 14/14, enz., maar het is dus niet noodzakelijk dat het cateringpersoneel op het platform volgens hetzelfde arbeidspatroon werkt als de operators.

Tegenover iedere periode van 24 uur op een mijnbouwinstallatie, staat 24 uur rust aan wal

Tegenover iedere aaneengesloten periode van 24 uur die een werknemer doorbrengt op een mijnbouwinstallatie staat een rustperiode van 24 uur aan wal. In een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon (bijvoorbeeld 14 dagen op en 14 dagen af) is dit vanzelf al het geval.

5.2 Arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon onshore

In principe gelden voor werknemers die langer dan 6 weken werkzaam zijn op dezelfde onshore mijnbouwlocatie de standaardregels van de ATW (zie paragraaf 4.1), tenzij er collectief afspraken gemaakt zijn met betrekking tot de arbeidstijden. In collectief overleg mogen afspraken worden gemaakt tot de grenzen van de overlegregeling ATW (zie paragraaf 4.2) of de overlegregeling ATB. De overlegregeling ATB maakt het mogelijk dat onshore gewerkt wordt volgens de normen die gelden voor werkzaamheden op mijnbouwinstallaties.

Onder de overlegregeling ATB voor arbeid verricht in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon onshore zijn de in paragraaf 5.1. beschreven regels van overeenkomstige toepassing op onshore mijnbouw-arbeid. Ook de 24-uursregeling is dus van toepassing: werknemers die na hun dienst hun dagelijkse rust op of in de directe nabijheid van een mijnbouwlocatie doorbrengen (bijvoorbeeld in een barak of caravan), krijgen 24 uur rust voor iedere 24 uur doorgebracht op of bij de mijnbouwlocatie. Werknemers die hun rustperiode thuis of in een hotel doorbrengen vallen niet onder de 24-uursregeling.

5.3 Arbeid verricht in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon op offshore en onshore locaties

In de mijnbouwsector zijn personen werkzaam die vanwege de aard van hun werk in korte tijd op verschillende arbeidsplaatsen en op onregelmatige uren werken. Het ATB bevat een regeling voor

werknemers die in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon werkzaam zijn op onshore en/of offshore locaties. Deze regeling is van toepassing op werknemers die niet langer dan 6 weken op dezelfde arbeidsplaats werken. In plaats van de standaardregeling ATW (zie paragraaf 4.1) of de overlegregeling ATW (zie paragraaf 4.2) kan deze regeling toegepast worden.

ATB-regeling voor arbeid verricht in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon:

De werknemer mag in elke periode van 21 dagen ten hoogste 15 dagen werken (elke periode houdt in: welke willekeurige 21 dagen je ook kiest, er mag nooit meer dan 15 arbeid zijn verricht in deze periode), dit kan op een mijnbouwinstallatie, mijnbouwlocatie onshore of de werkplaats zijn. Let wel, op werkzaamheden die in de werkplaats worden verricht is de ATW van toepassing. Daarin is bepaald dat men maximaal 9 uur arbeid mag verrichten, maar indien er een collectieve regeling is ten aanzien van arbeidstijd, dan is 10 uur toegestaan.

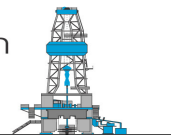
In elke periode van 21 dagen heeft de werknemer ten minste 1 keer een aaneengesloten rust van 72 uur of langer. Op een mijnbouwinstallatie of onshore mijnbouwlocatie mag men maximaal 11 uur per dienst werken. Na deze dienst moet 12 uur onafgebroken rust volgen. Wel mag de rusttijd 3 maal in 21 dagen worden ingekort tot ten minste 8 uur. Let wel het is niet toegestaan om meer dan 11 uur te werken. Zie voorbeeld over een kraanmachinist. Tegenover iedere 24 uur doorgebracht op of in de nabijheid van een mijnbouwinstallatie of een onshore mijnbouwlocatie staat 24 uur rusttijd aan wal, die binnen een periode van 26 weken genoten moet worden. In een periode van 26 weken mag gemiddeld maximaal 40 uur per week gewerkt worden. Met andere woorden in een periode van 26 weken mag de 1040 uur niet worden overschreden. *

* Het volgende arbeidstijdpatroon is niet toegestaan:

week 1	week 2	week 3	week 4	week 5	week 6
rusttijd	werkweek	werkweek	werkweek	werkweek	rusttijd

De werknemer werkt hier immers niet maximaal 15x in elke periode van 21 dagen. Hoewel hij gemeten over week 1 t/m 3 slechts 14 maal arbeid verricht, is dit niet het geval bij week 2 t/m 4. In deze periode van 21 dagen heeft hij immers 21 maal arbeid verricht!!!

5.4 Duikwerkzaamheden

Het ATB bevat afwijkende en aanvullende regels voor duikwerkzaamheden ten behoeve van mijnbouwinstallaties. Hieronder worden ook verstaan de werkzaamheden die verricht worden door personeel dat remote operated vehicles bedient. Sinds 1998 vallen ook duikwerkzaamheden vanaf zeeschepen aan pijpleidingen naar of vanaf mijnbouwinstallaties onder de duikersregeling van het ATB. Zonder collectieve regeling geldt voor duikwerkzaamheden ten behoeve van mijnbouwinstallaties de standaardregeling ATW (zie paragraaf 4.1). Bij collectieve afspraak kunnen werkgever en werknemers overeenkomen de normen van de overlegregeling ATB voor duikwerkzaamheden te hanteren.

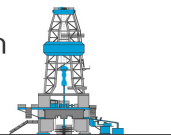
Overlegregeling ATB

Volgens de overlegregeling ATB voor duikwerkzaamheden geldt dat de duiker maximaal 21 dagen in zes weken arbeid mag verrichten. In deze zes weken moet ten minste 14 dagen rust aan de wal worden genoten. Van deze 14 dagen moeten er ten minste 7 dagen aaneengesloten zijn. De andere 7 dagen mogen worden versnipperd. In iedere periode van 24 uur heeft de duiker een aaneengesloten rustperiode van ten minste 8 uur. Dat wil zeggen dat de dagelijkse dienstdag op een werkdag 16 uur is, waarbij de duiker 10 uur mag werken.

5.5 Saturatieduiken

Ook voor saturatieduiken ten behoeve van mijnbouwinstallaties bevat het ATB afwijkende en aanvullende regels. Onder saturatieduiken wordt verstaan werkzaamheden waarbij het personeel ook tijdens rust onder druk verblijft. Om het gevaar dat bij decompressie altijd aanwezig is te verminderen, is gekozen voor maximaal 28 dagen aaneengesloten arbeid waarna een zelfde aantal dagen aaneengesloten rust elders volgt. De saturatieduiker mag maximaal 11 uur per dienst of nachtdienst arbeid verrichten, waarna hij 12 uur rust heeft.

6 Overige regels

Pauze

Een pauze is een aaneengesloten periode van ten minste 15 minuten waarmee de arbeid in een dienst wordt onderbroken en de werknemer geen enkele verplichting heeft ten aanzien van de bedongen arbeid. Een onderbreking van het werk van minder dan 15 minuten telt niet als pauze maar als arbeidstijd.

Pauze is verplicht als een werknemer meer dan 5,5 uur arbeid in een dienst verricht. Dat betekent echter niet dat direct na 5,5 uur arbeid een pauze moet worden genomen. De pauze kan ook eerder of later in de dienst worden ingeroosterd. In de *standaardregeling* moeten de pauzes binnen 2 uur na aanvang en 2 uur voor het einde van de dienst worden genomen. Volgens de *overlegregeling* kan men zelf het moment van de pauze bepalen.

Bij een arbeidstijd tussen 5,5 en 8 uur in een dienst heeft de werknemer ten minste een half uur pauze. Bij een arbeidstijd tussen de 8 en 10 uur heeft de werknemer ten minste 45 minuten pauze, en bij een arbeidstijd van meer dan 10 uur heeft de werknemer ten minste 1 uur pauze. De pauze mag verdeeld worden in meerdere pauzes, mits een daarvan ten minste een half uur bedraagt. In de overlegregeling ATW mag bij een arbeidstijd van meer dan 8 uur de pauze verkort tot minimaal een half uur. In de overlegregeling mag de pauze van een half uur bovendien gesplitst worden in twee pauzes van een kwartier.

Bij arbeid verricht volgens de normen van één van de werktijdregelingen van het ATB mag de voorgeschreven pauze (bij diensten van 8 uur of langer is dat 1 uur, welke in vier maal 15 minuten mag worden verdeeld) echter niet bij collectieve afspraak worden verkort.

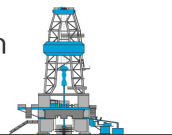
Zondagen

De werknemer heeft recht op ten minste 4 vrije zondagen in een periode van 13 weken, tenzij via een collectieve regeling anders is afgesproken. In ieder geval moet de werknemer minimaal 13 vrije zondagen in een jaar hebben. Zowel werkgevers als werknemers moeten dit in het oog houden.

Nachtdiensten

Er is sprake van nachtdienst zodra gewerkt wordt tussen 00.00 uur en 06.00 uur. De normen die gelden voor werknemers, die volgens de standaard- of overlegregeling ATW arbeid verrichten zijn beschreven in paragraaf 4.1 en 4.2. In de bepalingen van het ATB wordt afgeweken van de artikelen van de ATW betreffende nachtdienst, zodat het mogelijk is dat werknemers die werkzaam zijn volgens de normen van het ATB in een nachtdienst 11 uur arbeid mogen verrichten. Ook is de rusttijd na een reeks nachtdiensten korter dan in de ATW regelingen is toegestaan. Deze is op 12 uur gesteld. Wel geldt voor deze werknemers ook de beperking die de ATW stelt aan het aantal nachtdiensten.

In de standaardregeling mogen werknemers, indien de nachtdienst vóór of op 02.00 uur eindigt, maximaal 16 maal in een periode van 4 weken arbeid in nachtdienst verrichten. In alle andere gevallen mogen zij maximaal 10 maal in een periode van 4 weken, en 25 maal in een periode van 13 weken, arbeid in nachtdienst verrichten. In de overlegregeling mogen werknemers, indien de nachtdienst vóór of op 02.00 uur eindigt, maximaal 52 maal per 13 weken arbeid in nachtdienst verrichten. In alle andere gevallen mogen zij maximaal 28 maal per 13 weken arbeid in nachtdienst verrichten.

Consignatie

Volgens het arbeidstijdenbesluit bestaan naast het verrichten van de gewone dagelijkse arbeid ook nog 4 verschillende oproepdiensten en wel consignatie, aanwezigheidsdienst, bereikbaarheidsdienst en piket. Voor de mijnbouw is alleen consignatie van toepassing. De andere oproepdiensten komen alleen voor in de gezondheidszorg, brandweer, defensie, ect. Over de laatste drie oproepdiensten is momenteel een discussie gaande of dit arbeidstijd is of niet. Consignatie is de tijd tussen twee elkaar opeenvolgende diensten of tijdens een pauze, waarin de werknemer uitsluitend verplicht is bereikbaar te zijn om in geval van onvoorziene omstandigheden zo snel mogelijk de nodige werkzaamheden te verrichten. Het gaat hierbij om werkzaamheden die geen uitstel gedogen. Bij consignatie is er in principe geen sprake van arbeid, omdat er geen sprake is van enige inspanning van lichaam of geest. De arbeid vangt aan op het moment van oproep en telt als ten minste een half uur arbeidstijd. De consignatieregeling van de ATW stelt grenzen aan hoe vaak een werknemer geconsigneerd mag zijn en hoeveel uur hij inclusief arbeid als gevolg van consignatie in een week mag werken. De werknemer mag maximaal 2 weken in 4 aaneengesloten weken geconsigneerd worden. Een werknemer mag niet geconsigneerd zijn tijdens zijn rusttijd voor of na een nachtdienst. Een geconsigneerde werknemer mag in totaal niet meer dan 13 uur per 24 uur, en niet meer dan 60 uur per week arbeid verrichten. In elke periode van 13 weken mag maximaal gemiddeld 45 uur per week arbeid worden verricht. Bij consignatie 's nachts mag over elke periode van 13 weken maximaal 40 uur per week arbeid worden verricht.

Consignatie kan nodig zijn voor een aantal gespecialiseerde functies (bijv. verpleegkundige) op mijnbouwinstallaties en onshore locaties. De

consignatieregeling uit de ATW is echter te beperkt bij een 77-urige werkweek. Het ATB maakt het mogelijk om bij collectieve regeling onshore en offshore werknemers te consignereren. De geconsigneerde werknemer mag maximaal 85 uur per week werken. In een periode van 24 uur mag maximaal 13 uur worden gewerkt. De consignatie kan alleen plaatsvinden tussen twee opeenvolgende diensten. Een werknemer kan dus niet geconsigneerd zijn, tijdens een week 'af'. Consignatie mag niet verward worden met oproepdiensten en aanwezigheidsdiensten. De werknemer die thuis zit of in een hotel en weet dat hij binnenkort opgeroepen kan worden voor een klus heeft geen consignatie.

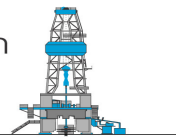
Uren die tellen als arbeidstijd

Voor het bepalen van het aantal uren dat arbeid wordt verricht, worden de uren meegeteld waarop de werknemer arbeid zou hebben verricht, maar deze door: ondernemingsraadwerk, ziekte, vakantie of vervulling van een door de wet of overheid opgelegde verplichting niet heeft verricht. Indien een werknemer, werkzaam in een bestendig en regelmatig arbeidstijdpatroon, ziek wordt tijdens zijn 14 dagen offshore, tellen de uren die hij gewerkt zou hebben als hij niet ziek geworden was toch als arbeidstijd. Voor werknemers werkzaam in dit arbeidstijdpatroon geldt dat als hij op vakantie/ziek is tijdens zijn geplande offshore periode dan is het toegestaan dat hij tijdens zijn eigenlijke geplande rusttijd weer aan het werk mag.

Terwijl voor een werknemer in een regelmatig en bestendig arbeidstijdpatroon duidelijk te bepalen is hoeveel uren hij gewerkt zou hebben als hij niet ziek zou zijn geworden of niet met vakantie zou zijn gegaan, kunnen zich bij **werknemers in een niet-bestendig en -regelmatig arbeidstijdpatroon** situaties voordoen, waarin vooraf niet duidelijk is hoeveel uur arbeid een werknemer zou hebben verricht. Voor dergelijke situaties kan gerekend worden met een arbeidstijd per dag van 8 uur en 15 dagen per 21 dagen (dit omdat men ook niet meer dan 15 dagen in 21 dagen mag werken).

De uren dat hij op vakantie is of ziek is geweest moeten wel geregistreerd worden. Indien van bovenstaande gebruik wordt gemaakt kan men boven de 1040 uur per half jaar uitkomen. In dergelijke gevallen zal het SodM niet handhavend optreden wanneer op jaarbasis het gemiddelde van 40 uur arbeid (vakantie en ziekte uren meegerekend) niet wordt overschreden. Voor een werknemer die buiten zijn reguliere diensttijd ondernemingsraadwerk verricht, geldt het

volgende. OR werkzaamheden vallen niet onder het begrip arbeid, maar deze uren worden wel meegeteld voor het gemiddelde van 40 uur per week op jaarbasis. Omdat OR werkzaamheden niet als arbeid wordt gezien tellen deze uren niet mee voor het maximale aantal uren per dag, maar let op, wel zoals eerder genoemd voor het gemiddelde van 40 uur per week op jaarbasis. Het gaat hier alleen over de uren die iemand normaal zou hebben gewerkt. Dus niet de uren die buiten zijn diensttijd zijn besteed aan OR werkzaamheden.

Uren gewerkt in het buitenland

De uren die een werknemer in het buitenland heeft gewerkt, tellen mee voor het maximaal aantal uren dat een werknemer van een Nederlandse werkgever **per periode van 26 weken** mag werken. De werknemer is verplicht zijn in het buitenland gewerkte uren aan zijn Nederlandse werkgever te melden, ook al heeft hij in het buitenland voor een andere werkgever gewerkt.

Voorbeeld: De werknemer die 800 uur op een mijnbouwinstallatie op het Brits continentaal plat heeft gewerkt mag, eenmaal terug in Nederland nog maximaal 240 uur werken tot het eind van de periode van 26 weken.

Dagen gewerkt in het buitenland

Voordat een werknemer die in het buitenland heeft gewerkt weer in Nederland mag worden ingezet moet wel de 15 dagen arbeid in 21 dagen in acht worden genomen. Met andere woorden indien een werknemer in Nederland komt en de afgelopen 15 dagen gewerkt heeft, moet hij wel eerst 6 dagen rust hebben.

Reistijd

Reistijd wordt in sommige gevallen gerekend als arbeidstijd en in sommige gevallen niet. Als de reis onder gezag van de werknemer plaatsvindt is dit arbeid, anders niet. Woon-werkverkeer vindt doorgaans niet plaats onder gezag van de werkgever, en wordt dus ook niet gerekend tot de arbeidstijd. Werk-werkverkeer vindt wel plaats onder gezag van de werkgever en wordt dus wel tot de arbeidstijd gerekend. Het is niet altijd even duidelijk of een reis onder gezag van de werkgever plaatsvindt of niet. **Daarom is het aan te raden dat werkgever en werknemers duidelijke afspraken maken over woon-werkverkeer en werk-werkverkeer.** Als een chauffeur met een vrachtwagen van de zaak reist is er sprake van werk-werkverkeer. Wanneer werknemers in een pension zitten in de buurt van

de locatie en vandaar uit naar een locatie moeten om werkzaamheden te verrichten, kan er sprake zijn van woon-werkverkeer. Helikoptervluchten van de wal naar het platform vallen onder woon-werkverkeer. De arbeidstijd begint bij de aanvang van de eerste dienst. Helikoptervervoer van hoofdcomplex naar satelliet valt echter onder werk-werkverkeer. Bovendien telt de tijd die een werknemer op een satelliet wacht om te worden vervoerd naar het hoofdcomplex als arbeidstijd. Pas als hij op het hoofdcomplex arriveert begint zijn rusttijd.

Leidinggevenden en hoger personeel

De arbeids- en rusttijden van de ATW en het ATB zijn in beginsel niet van toepassing op leidinggevenden en hun vervangers, op hoger personeel en op zelfstandig werkenden. Voor de mijnbouwsector is hierop een uitzondering gemaakt, alleen leidinggevenden vallen buiten de ATW/ATB als hun bruto jaarloon hoger is dan 2 maal het minimum jaarloon. Leidinggevende is diegene die daadwerkelijk leiding geeft aan werknemers (er moet sprake zijn van een gezagsverhouding) en hiervoor de verantwoordelijkheid draagt. Bovendien moet het leiding geven ten minste driekwart van zijn werk in beslag nemen. Voor de mijnbouwsector wordt dan gedacht aan een Hoofd mijnbouwinstallatie (HMI), een rayonsupervisor of cluster manager, een chef van een boorinstallatie, een duiksupervisor of een hoofduitvoerder op een nieuwbouwproject. Dus degene die aan de directe uitvoering pleegt deel te nemen, ook al geeft hij daarnaast enige leiding aan het personeel, is geen leidinggevende, zoals service engineer, boommeester, meewerkend voorman, shift supervisor, etc.

7 Handhaving

7.1 Standaardregeling

Wanneer in een onderneming de normen van een standaardregeling gelden, moeten de werknemers er zelf op letten dat die niet worden overschreden. De werkgever kan van een werknemer niet eisen om buiten die normen om werk te doen. Als de werknemer van mening is dat de regeling wordt overschreden, dan kan de zaak – eventueel met behulp van de vakbond – worden voorgelegd aan de rechter. Die kan de werkgever dwingen de standaardregeling na te leven. Behalve de individuele werknemer hebben ook anderen, zoals de ondernemingsraad, tot taak er op te letten dat de standaardregeling wordt nageleefd.

7.2 Overlegregeling

Het Staatstoezicht op de Mijnen van het Ministerie van Economische Zaken ziet er op toe dat werknemers niet langer werken of korter rusten dan de regels van de overlegregeling toestaan als dit wel gebeurd is er sprake van een beboetbaar feit. Bij een direct beboetbaar feit zal het Staatstoezicht op de Mijnen direct een boeterapport aanzeggen en opmaken. Bij niet direct beboetbare feiten zal het Staatstoezicht op de Mijnen een tweestappenaanpak hanteren.

Stap 1: Staatstoezicht stuurt de werkgever een waarschuwingsbrief;

Stap 2: Als na her-controle blijkt dat de werkgever het beboetbaar feit niet heeft opgeheven, zal alsnog een boeterapport worden aangezegd en opgemaakt.

Klachten over overschrijding van de normen van de overlegregeling kunnen ook door werknemers zelf worden gemeld aan het Staatstoezicht. Indien de klager dat wenst zal het Staatstoezicht de klacht anoniem behandelen.

Hoewel het niet toegestaan is om van de normering van de wet af te wijken, kunnen zich situaties voordoen waarbij het voor de werkgever onmogelijk is om binnen de kaders van de wet te blijven. Een voorbeeld daarvan kan zijn dat wanneer het door mist niet mogelijk is om de werknemers van en naar de mijnbouwinstallatie te vervoeren. Dergelijke situaties moeten wel geregistreerd worden. Staatstoezicht kan in dergelijke gevallen besluiten om niet handhavend op te treden, omdat het voor de werkgever een overmachtsituatie was.

8 Verplichtingen van de werkgever

De werkgever is verplicht de arbeidstijdpatronen van zijn werknemers schriftelijk vast te leggen. Iedere werknemer moet ze kunnen inzien. Wanneer een werkgever een arbeidstijdpatroon vaststelt, wijzigt of intrekt, moet hij dit bespreken met het medezeggenschapsorgaan of de personeelsvertegenwoordiging, of bij het ontbreken daarvan met de betrokken werknemers. De werkgever dient een wijziging in het arbeidstijdpatroon ten minste 28 dagen van te voren aan de werknemers bekend maken. In sommige gevallen is het voor de werkgever niet mogelijk om een termijn van 28 dagen aan te houden. Bijvoorbeeld bij service-bedrijven kunnen de pieken van hun werkzaamheden vaak pas kort van tevoren worden voorzien. In dat geval hoeft de werkgever 28 dagen van te voren slechts aan de werknemers bekend te maken wanneer deze hun wekelijkse rust hebben. Hij mag dan het werkrooster 4 dagen van te voren bekend maken. Van deze termijnen kan worden afgeweken in een collectieve regeling. Wanneer er geen collectieve regeling is, of wanneer de collectieve regeling daarover niets bepaalt, dan kan de werkgever alleen van de termijnen afwijken met instemming van de betrokken werknemers.

De werkgever moet in zijn algemene ondernemingsbeleid met betrekking tot arbeids- en rusttijden, voor zover dat redelijkerwijs van hem gevraagd kan worden, rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van de werknemer. Gezien de aard van het werk dat in de mijnbouwsector wordt verricht, zal het vaak van de werkgever niet kunnen worden gevraagd om rekening te houden met bijvoorbeeld de zorgtaken van de werknemer. Maar de werkgever

kan bijvoorbeeld wel rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van de werknemer, wanneer het gaat om het plannen van vakanties, of ervoor zorg dragen dat tijdens de feestdagen niet steeds dezelfde werknemers moeten werken.

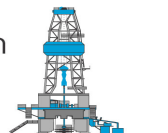
De werkgever moet ervoor zorgen dat er een deugdelijke registratie is van de arbeids- en rusttijden. Op basis van deze registratie moet het toezicht op de naleving van de wet mogelijk zijn. De registratie moet aanwezig zijn op de bemande mijnbouwinstallaties. Bovendien moet een afschrift van de registratie na 6 weken aanwezig zijn op het hoofdkantoor van de in Nederland gevestigde werkgever. De registratie moet gedurende ten minste een jaar worden bewaard. Werknemers in een niet-bestendig en –regelmatig arbeidstijdpatroon dienen hun urenregistratie bij zich te dragen. Of binnen een redelijke tijd circa 1 uur te kunnen overleggen door middel van een telefax of e-mail. Excuses dat de telefax of e-mail niet werkt worden door het Staatstoezicht niet geaccepteerd. Zodat, indien de werknemer arbeid verricht voor verschillende werkgevers c.q. opdrachtgevers, deze kunnen controleren of de maximale arbeidstijd niet wordt overschreden. De registratie voor werknemers in een niet bestendig en –regelmatig arbeidstijdpatroon dient te voldoen aan de ‘Regeling registratie arbeidstijden mijnbouw’ van 29 december 2000.

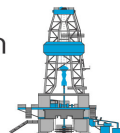
Schematisch overzicht van werktijdregelingen volgens de ATW en het ATB

**ARBEID VERRICHT IN EEN BESTENDIG EN REGELMATIG
ARBEIDSPATROON OP MIJNBOWINSTALLETIES**

Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATB	Overlegregeling ATB
Minimumrusttijden * wekelijkse rust * dagelijkse rust	7 dagen in elke periode van 14 dagen; tegenover iedere 24 uur doorgebracht op een mijnbouwinstallatie staat 24 rust aan wal 12 uur per 24 uur (2x per 2 weken in te korten tot 8 uur)	14 dagen in elke periode van 28 dagen; tegenover iedere 24 uur doorgebracht op een mijnbouwinstallatie staat 24 uur rust aan wal 12 uur per 24 uur (4x per 4 weken in te korten tot 8 uur)
Zondagsarbeid * zondagsbepaling	ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
Maximum arbeidstijden (structureel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 4 weken * arbeidstijd per 13 weken	11 uur 7 x 11 uur = 77 uur gem. 40 uur per week (max. 160 uur)	11 uur 7 x 11 uur = 77 uur - gem. 40 uur per week (max. 520 uur)
Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur) * minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00 * minimumrust na een reeks nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken * maximum aantal nachtdiensten * maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten	- - - - 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) -	- - - - 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) -
Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 13 weken	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - - -	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - - -
Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - -	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - -
Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur) * arbeidstijd per dienst > 5½ uur * arbeidstijd per dienst > 8 uur * arbeidstijd per dienst > 10 uur	ongeacht duur arbeidstijd minimaal 1 uur per dienst; pauze mag worden gesplitst in twee of meer pauzes - -	ongeacht duur arbeidstijd minimaal 1 uur per dienst; pauze mag worden gesplitst in twee of meer pauzes - -
Consignatie * maximum arbeidstijd per 24 uur * maximum arbeidstijd per week * maximum arbeidstijd per 13 weken	niet mogelijk tenzij er een collectieve regeling is m.b.t. consignatie - - -	13 uur 85 uur 520 uur

**ARBEID VERRICHT IN EEN BESTENDIG EN REGELMATIG
ARBEIDSPATROON ONSHORE**

Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATW	Overlegregeling ATW	Overlegregeling ATB
Minimumrusttijden * wekelijkse rust	hetzij 36 uur in een periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur in een periode van 9x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	hetzij 36 uur in een periode van 7x24 uur, hetzij 60 uur in een periode van 9x24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	14 dagen in elke periode van 28 dagen; tegenover iedere 24 uur doorgebracht op, of in de nabijheid van een mijnbouwlocatie staat 24 uur rust elders
* dagelijkse rust	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	12 uur per 24 uur (4x per 4 weken in te korten tot 8 uur)
Zondagsarbeid * zondagsbepaling	in geval van arbeid op zondag ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	in geval van arbeid op zondag ten minste 13 vrije zondagen per jaar	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
Maximum arbeidstijden (structureel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 4 weken * arbeidstijd per 13 weken	9 uur 45 uur - gem. 40 uur per week (520 uur)	10 uur - gem. 50 uur per week (200 uur) gem. 45 per week (585 uur)	11 uur 7 x 11 uur = 77 uur - gem. 40 uur per week (520 uur)
Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur) * minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00 * minimumrust na een reeks nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken * maximum aantal nachtdiensten * maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten	14 uur 48 uur 8 uur - 10 per 4 weken en 25 per 13 weken (16 per 4 weken indien de nacht diensten voor of op 02.00 eindigen) 5 (6 indien de nachtdiensten voor of op 02.00 eindigen)	14 uur (1x per periode van 7x 24 uur in te korten tot 8 uur) 48 uur 9 uur gem. 40 uur per week (520 uur) 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) 7	- - - - 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) -
Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 13 weken	11 uur 54 uur gem. 45 uur per week (585 uur)	12 uur 60 uur gem. 48 uur per week (624)	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - - -
Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken	9 uur gem. 40 uur per week (520 uur)	10 uur gem. 40 uur per week (520)	onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt - -
Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur) * arbeidstijd per dienst > 5½ uur * arbeidstijd per dienst > 8 uur * arbeidstijd per dienst > 10 uur	½ uur ¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten 1 uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	½ uur, op te splitsen in 2x ¼ uur - -	ongeacht duur arbeidstijd minimaal 1 uur per dienst; pauze mag worden opgesplitst in twee of meer pauzes - -
Consignatie * maximum arbeidstijd per 24 uur * maximum arbeidstijd per week * maximum arbeidstijd per 13 weken	in elke periode van 4 weken, 2x een week geen consignatie; consignatie voor of na nachtdienst niet toegestaan 13 uur 60 uur overdag: gem. 45 uur per week (585) 's nachts: gem. 40 uur per week (520)		13 uur 85 uur 520 uur

**ARBEID VERRICHT IN EEN NIET-BESTENDIG EN -REGELMATIG
ARBEIDSPATROON OFFSHORE EN ONSHORE**

Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATW	Overlegregeling ATW	Standaardregeling ATB
Minimumrusttijden * wekelijkse rust	hetzij 36 uur per periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	hetzij 36 uur in een periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9 x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	6 dagen in elke periode van 21 dagen waarvan 72 uur aaneengesloten, t.o. iedere 24 uur doorgebracht op een mijnbouwinstallatie/locatie of in de nabijheid ervan staat 24 uur rust elders binnen een periode van 26 weken
* dagelijkse rust	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	12 uur per 24 uur (3x per 21 dagen in te korten tot 8 uur)
Zondagsarbeid * zondagsbepaling	ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	ten minste 13 vrije zondagen per jaar	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
Maximum arbeidstijden (structureel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 4 weken * arbeidstijd per 13 c.q. 26 weken	9 uur 45 uur - gem. 40 uur per week (520 uur in 13 weken)	10 uur - gemiddeld 50 uur per week (200 uur) gemiddeld 45 uur per week (585 uur in 13 weken)	11 uur 7 x 11 uur = 77 uur - gemiddeld 40 uur per week (max. 1040 uur in 26 weken)
Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur) * minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00 * minimumrust na een reeks nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken * maximum aantal nachtdiensten * maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten	14 uur 48 uur 8 uur - 10 per 4 weken en 25 per 13 weken (16 per 4 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) 5 (6 indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	14 uur (1x per periode van 7x24 uur in te korten tot 8 uur) 48 uur 9 uur gemiddeld 40 uur per week (520 uur) 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) 7	- - 11 uur 1040 uur 28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen) 14
Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel) * arbeidstijd per dienst * arbeidstijd per week * arbeidstijd per 13 weken	11 uur 54 uur gemiddeld 45 uur per week (585)	12 uur 60 uur gemiddeld 48 uur per week (624)	Onder deze regeling mag niet worden overgewerkt - - -
Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten * maximum arbeidstijd per nachtdienst * maximum arbeidstijd per 13 weken	9 uur gemiddeld 40 uur per week (520) uur	10 uur gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	Onder deze regeling mag niet worden overgewerkt - -
Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur) * arbeidstijd per dienst > 5½ uur * arbeidstijd per dienst > 8 uur * arbeidstijd per dienst > 10 uur	½ uur ¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten 1 uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur) - -	Ongeacht duur arbeidstijd minimaal 1 uur per dienst; pauze mag worden opgesplitst in twee of meer pauzes - -
Consignatie * maximum arbeidstijd per 24 uur * maximum arbeidstijd per week * maximum arbeidstijd per 13 weken	in elke periode van 4 weken, 2x een week geen consignatie, consignatie voor of na een nachtdienst niet toegestaan 13 uur 60 uur overdag: gemiddeld 45 uur per week (585) 's nachts: gemiddeld 40 uur per week (520)		Niet mogelijk tenzij er een collectieve regeling m.b.t. consignatie 13 uur 85 uur 520 uur

ARBEID VERRICHT TIJDENS DUKWERKZAAMHEDEN

Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATW	Overlegregeling ATW	Overlegregeling ATB
Minimumrusttijden <i>* wekelijkse rust</i>	hetzij 36 uur per periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	hetzij 36 uur in een periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9 x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	14 dagen in elke periode van 6 achtereenvolgende weken, waarvan ten minste 7 aaneengesloten dagen rust elders
<i>* dagelijkse rust</i>	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	8 uur
Zondagsarbeid <i>* zondagsbepaling</i>	ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	ten minste 13 vrije zondagen per jaar	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
Maximum arbeidstijden (structureel) <i>* arbeidstijd per dienst</i>	9 uur	10 uur	10 uur
<i>* arbeidstijd per week</i>	45 uur	-	7 x 10 uur = 70 uur
<i>* arbeidstijd per 4 weken</i>	-	gemiddeld 50 uur per week (200 uur)	-
<i>* arbeidstijd per 13 weken</i>	gem. 40 uur per week (520 uur)	gemiddeld 45 uur per week (585 uur)	-
Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur) <i>* minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00</i>	14 uur	14 uur (1x per periode per week (520 uur))	-
<i>* minimumrust na een reeks nachtdiensten</i>	48 uur	48 uur	-
<i>* maximum arbeidstijd per nachtdienst</i>	8 uur	9 uur	10 uur
<i>* maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	-	gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	-
<i>* maximum aantal nachtdiensten</i>	10 per 4 weken en 25 per 13 weken (16 per 4 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	28 per 13 weken (52 per weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	28 per 13 weken (52 per weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)
<i>* maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten</i>	5 (6 indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	7	21
Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel) <i>* arbeidstijd per dienst</i>	11 uur	12 uur	Indien men hier gebruik van maakt geldt art. 5.9, derde lid van de Arbeidstijdenwet 12 uur
<i>* arbeidstijd per week</i>	54 uur	60 uur	60 uur
<i>* arbeidstijd per 13 weken</i>	gemiddeld 45 uur per week (585)	gemiddeld 48 uur per week (624 uur)	gemiddeld 48 uur per week (624 uur)
Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten <i>* maximum arbeidstijd per nachtdienst</i>	9 uur	10 uur	Indien men hier gebruik van maakt geldt art. 5.9, derde lid van de Arbeidstijdenwet
<i>* maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	gemiddeld 40 uur per week (520) uur	gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	
Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur) <i>* arbeidstijd per dienst > 5½ uur</i>	½ uur	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur)	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur))
<i>* arbeidstijd per dienst > 8 uur</i>	¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	-
<i>* arbeidstijd per dienst > 10 uur</i>	¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	-
Consignatie <i>* maximum arbeidstijd per 24 uur</i>	in elke periode van 4 weken, 2x een week geen consignatie, consignatie voor of na een nachtdienst niet toegestaan 13 uur		-
<i>* maximum arbeidstijd per week</i>	60 uur		-
<i>* maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	overdag: gemiddeld 45 uur per week (585) 's nachts: gemiddeld 40 uur per week (520)		-

ARBEID VERRICHT TIJDENS SATURATIEDUIKEN

Normen voor werknemers 18 jaar of ouder	Standaardregeling ATW	Overlegregeling ATW	Overlegregeling ATB
<i>Minimumrusttijden</i>			Na 28 dagen arbeid dient 28 dagen rust elders te worden genoten
* <i>wekelijkse rust</i>	hetzij 36 uur per periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	hetzij 36 uur in een periode van 7x 24 uur, hetzij 60 uur per periode van 9 x 24 uur (1x per 5 weken in te korten tot 32 uur)	-
* <i>dagelijkse rust</i>	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	11 uur per 24 uur (1x per week in te korten tot 8 uur)	12 uur
<i>Zondagsarbeid</i>			
* <i>zondagsbepaling</i>	ten minste 4 vrije zondagen per 13 weken	ten minste 13 vrije zondagen per jaar	ten minste 13 vrije zondagen per jaar
<i>Maximum arbeidstijden (structureel)</i>			
* <i>arbeidstijd per dienst</i>	9 uur	10 uur	11uur
* <i>arbeidstijd per week</i>	45 uur	-	7 x 11 uur = 77 uur
* <i>arbeidstijd per 4 weken</i>	-	gemiddeld 50 uur per week (200 uur)	-
* <i>arbeidstijd per 13 weken</i>	gem. 40 uur per week (520 uur)	gemiddeld 45 uur per week (585 uur)	gemiddeld 40 uur per week (max. 520 uur)
<i>Aanvullende regels indien er sprake is van nachtdiensten (arbeid tussen 00.00 uur 06.00 uur)</i>			
* <i>minimum rust na een nachtdienst die eindigt na 02.00</i>	14 uur	14 uur (1x per periode van 7x24 uur in te korten tot 8 uur)	-
* <i>minimumrust na een reeks nachtdiensten</i>	48 uur	48 uur	-
* <i>maximum arbeidstijd per nachtdienst</i>	8 uur	9 uur	11 uur
* <i>maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	-	gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	-
* <i>maximum aantal nachtdiensten</i>	10 per 4 weken en 25 per 13 weken (16 per 4 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	28 per 13 weken (52 per 13 weken indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)
* <i>maximum aantal achtereenvolgende nachtdiensten</i>	5 (6 indien de nachtdiensten voor of op 02.00 uur eindigen)	7	28
<i>Maximum arbeidstijd bij overwerk (incidenteel)</i>			Onder deze regeling mag er niet worden overgewerkt
* <i>arbeidstijd per dienst</i>	11 uur	12 uur	-
* <i>arbeidstijd per week</i>	54 uur	60 uur	-
* <i>arbeidstijd per 13 weken</i>	gemiddeld 45 uur per week (585)	gemiddeld 48 uur per week (624 uur)	-
<i>Aanvullende regels bij overwerk indien er sprake is van nachtdiensten</i>			
* <i>maximum arbeidstijd per nachtdienst</i>	9 uur	10 uur	-
* <i>maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	gemiddeld 40 uur per week (520) uur	gemiddeld 40 uur per week (520 uur)	-
<i>Pauze (tijdsruimte van minimaal ¼ uur)</i>			
* <i>arbeidstijd per dienst > 5½ uur</i>	½ uur	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur)	½ uur (op te splitsen in 2 x ¼ uur)
* <i>arbeidstijd per dienst > 8 uur</i>	¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	-
* <i>arbeidstijd per dienst > 10 uur</i>	¾ uur, waarvan ½ uur aaneengesloten	-	-
<i>Consignatie</i>			niet van toepassing
* <i>maximum arbeidstijd per 24 uur</i>	in elke periode van 4 weken, 2x een week geen consignatie, consignatie voor of na een nachtdienst niet toegestaan		
* <i>maximum arbeidstijd per week</i>	13 uur		
* <i>maximum arbeidstijd per 13 weken</i>	60 uur		
	overdag: gemiddeld 45 uur per week (585) 's nachts: gemiddeld 40 uur per week (520)		

